

AKT

4

25.06.2025

AUTO- JA KULJETUSALAN TYÖNTEKIJÄLIITON JÄSENLEHTI

akt.fi

AKT 120 vuotta

Ilman jätehuollon ammattilaisia kaupunki ja kesä olisivat erilaisia s. 4

12 AMMATTIKOULUTUS

Töissä tarvitaan myös lukutaitoa

14 PERHEVAPAA

Miehen paikka on nykyään perheen luona

22 AHVENANMAA

Ay-hommat samoja, pienemmässä mittakaavassa

SISÄLTÖ

AKT

AUTO- JA KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITON JÄSENLEHTI

4 | 2025

KANNESSA Jerry Poutiainen
Kuvaaja Mikko Perttunen

- 4 Riihimäen biotiistaissa tuoksuu alkanut kesä
- 8 Tartu haaveeseen ja hae apurahaa
- 9 AKT:n tessien viimeiset ratkaisut
- 10 Mitä kuuluu? Opiskelijat saavat soiton AKT:sta
- 12 Ammattikoulusta pääsee puutteellisella lukutaidolla
- 14 Miehen paikka on nykyään perheen luona
- 16 Päivi Pirttilä näkee ne, joita muut eivät tunnu huomaavan

- 18 Lainsäädäntöehdotuksia odotellaan
- 20 Mannerlaatat ovat liikkeellä EU:ssa
- 22 Ay-haasteet samoja Ahvenanmaalla – vain pienemmässä mittakaavassa
- 23 SAK:n uusi aluetoimitsija Ahvenanmaalla
- 24 Erilainen reissu – Saharan halki
- 26 Juoksutreeniä työn lomaan – tavoite puolimaraton
- 28 AKT:n valtuustossa uusia avauksia
- 30 Järjestäytyminen ja hallituksen toimet puhuttivat valtuustoa

- 32 Vuosilomainfoa
- 34 Fackliga utmaningarna är likadana på Åland
- 37 Huolintapäivillä selkeät suunnitelmat useaksi vuodeksi
- 41 Lomatekemistä Jyväskylässä
- 41 AKT:n 120-vuotissynttärät – muista ilmoittautua
- 41 Asiallista asiaa Työväen Musiikkitahtumassa

VAKIOT: 3 Pääkirjoitus | 10 Takkunen | 11 Liiton kolumni | 21 Maailmalta | 31 Juristic Park | 33 Puhetta taloudesta | 36 Koulutuspalsta | 38 Osastot toimivat | 42 Viihdevaihte

MUISTATHAN
AKT 5/2025
ilmestyy
9.9.

TOIMITUS

John Stenbergin ranta 6,
00530 Helsinki
PL 313, 00531 Helsinki
akt.fi

• Aineistot toimitukseen:
toimitus@akt.fi

PÄÄTOIMITTAJA

Sini Silván
044 412 3009
sini.silvan@akt.fi

ULKOASU

Rohkea Ruusu Oy
Seidi Guzejev
050 320 7907
seidi@rohkearuusu.fi

PAINO

Botnia Print Oy Ab,
Kokkola 2024

ILMOITUKSET

Kaupalliset
ilmoitusvaraukset:
Mika Mainos Oy,
050 528 7782
info@mikamainos.fi

Kiitos- ja kuolin- sekä
muut ilmoitukset:
ilmoitukset@akt.fi
tai jäsenrekisteri
09 6131 1244

Osastojen toiminta-
ilmoitukset aluetoi-
mistojen kautta.

Osoitemuutokset
jäsenrekisteriin
09 6131 1244

TILAUSHINTA
25 e / vuosikerta

Tilaukset:
jasenrekisteri@akt.fi

Lehti on Aikakausmedia
ry:n jäsen.

ILMESTYMISAIKATAULU 2025

Nro	DL osastot ja ilmoitusvaraukset	Aineisto- pv	Ilmestyy
1	16.1.	21.1.	4.2.
2	6.3.	11.3.	25.3.
3	29.4.	6.5.	20.5.
4	5.6.	10.6.	25.6.
5	21.8.	26.8.	9.9.
6	25.9.	30.9.	14.10.
7-8	13.11.	18.11.	2.12.

Pitää olla huolissaan – jaksamisesta eikä testaamisesta

AKT-lehti nosti julkisuuteen keskustelun PETH-testauksesta, jota on viime aikoina käytetty työterveyshuollossa kiihtyvään tahtiin. Testillä on tutkittu työntekijän alkoholinkäyttöä. Testi oletettavasti mittaa alkoholinkäyttöä pitkällä aikavälillä.

On kuitenkin epäselvää ja tulkinannanvaraista, miten varmasti testi kertoo juuri jatkuvasta ja pitkäaikaisesta käytöstä – tai voiko alkoholin runsas käytetty eli humalahakuinen juominen nostaa arvot pilviin. Tästä asiantuntijat kiistelevät.

Yksimielisyys on siitä, että alkoholi ei kuulu työhön. Alkolukot voitaisiin laittaa vaikka kaikkiin ajoneuvoihin. Yhtä selvää on, että työntekijän oikeusturvaa on suojeltava.

PETH -TESTIN LUOTETTAVUUTTA pitää tutkia lisää. Testaaminen ja siihen liittyvä prosessi ja se, miten tuloksia kerrotaan työnantajalle, vaatii säätelyä.

On todella arveluttavaa, mikäli yksittäinen testitulos vie työntekijän palkattomalle sairauslomalle tai hän jopa menettää työnsä. Nämä ovat isoja kysymyk-

siä ihmisen työhön, toimeentuloon ja työsuhteturvaan liittyen.

KESKUSTELU AIHEESTA on ollut tarpeen ja se on kiinnostanut. Asiaan tarttui niin Yleisradio, ilta-päivälehdet kuin Helsingin Sanomat, joka kirjoitti aiheesta myös pääkirjoituksessaan. Elinkeinoelämän Keskusliiton taholta on julkisuudessa kommentoitu, että tässä työnantajalla on huoli työntekijän terveydestä, unesta ja tarkkaavaisuudesta työssä.

Kuljetusalalla tässä keskustelussa nouseekin työnantajan vahva kaksinaismoralismi. Työnantajat eivät juuri ole olleet huolissaan työntekijöiden jaksamisesta. Päinvastoin on toivottu lisää joustoja jo nyt äärimmäisiksi venytettyihin työaikoihin.

Yhdistelmäajoneuvonkuljettajan työsidonnaisuusaika eli työpäivän koko pituus voi työehtosopimuksen mukaan olla 15 tuntia. Tällaisia työpäiviä työnantaja voi teettää kolme peräkkäin. Ajo- ja lepoaikasetuksessa säädetty 11 tunnin vuorokausilepo voidaan lyhentää yhdeksään tuntiin jopa kuusi kertaa kaksiviikkojaksossa.

Sini Silvén
päätoimittaja

Työnantaja voi siis teettää kolme 15-tuntista päivää ja vielä 13-tuntisia päiviä perään. Väliin jäävä lyhennetty yhdeksän tunnin vuorokausilepo on lyhyt aika. Sen aikana pitää päästä työpaikalta kotiin, syödä, peseytyä, rauhoittua, nukkua ja valmistautua uuteen lähtöön: uni jää helposti viiteen tuntiin. Lisäksi tämä lyhyt vuorokausilepo voi ajoittua yön sijaan keskelle päivää.

Näihin työaikoihin yhdistyy myös elämä. Kotona on perhe, joka ansaitsee oman huomionsa.

ITSE ASIASSA TÄMÄKÄÄN ei riitä työnantajille. Työ- ja lepoaika-asetus sallisi jopa 17-tuntiset päivät ja niitä työnantajat haluaisivatkin teettää. Siinä kohtaa työturvallisuus ei ole enää minkäänlainen huoli.

Työnantajan olisi tärkeämpää kantaa huolta siitä, miten väsyneitä työntekijät ovat unenpuutteesta. Kuljetusalalla olisi elintärkeää huolehtia työntekijöiden inhimillisistä ajo- ja lepoajoista. Työtä pitää kehittää niin, että se sallii ihmisen myös levätä ja elää täysipainoista elämää perheen kanssa. ●

Man får vara orolig – för att orka, inte för testandet

AKT-tidningen lyfte fram till diskussion PETH-testningen, som på senare tiden använts allt oftare vid företagshälsovården. Med testet har man undersökt en anställds alkoholanvändning. Förmodligen mäter testet alkoholanvändningen på lång sikt.

Trots det finns det oklarhet, hur tillförlitligt testet indikerar fortsatt och långvarig förbrukning – eller om en tillfällig kraftig alkoholkonsumtion, d.v.s. berusningsdrickande, kan höja värdena till skyarna. Sakkunniga är inte enade kring detta.

Konsensus är att alkohol inte hör till jobbet. Alkolås kunde man installera i alla fordon. Lika självklart är att arbetstagarnas rättsskydd ska säkras.

PETH-TESTETS tillförlitlighet bör granskas vidare. Likaså testningen och processen därtill, samt bör det regleras hur resultaten rapporteras till arbetsgivarna.

Det är verkligen förundransvärt ifall enstaka testresultat orsakar, att en anställd blir sjukskriven utan

lön, eller till och med kommer att betyda att anställningen upphör. Det är fråga om stor helhet berörande en persons försörjning och anställningstrygghet.

DISKUSSIONEN kring saken har varit nödvändigt och väckt intresse. Frågan togs upp av YLE, aftonpressen samt Helsingin Sanomat, som skrev om det i sin ledare. Finlands Näringsliv EK har kommenterat kring frågan, att arbetsgivarna är oroade över arbetstagarnas hälsa, vila och uppmärksamhet i arbetet.

Inom transportbranschen avslöjar denna diskussion arbetsgivarnas starka dubbelmoral. Arbetsgivarna har inte bekymrat över anställdas orkande. Tvärtom har man strävat för mer flexibilitet i de redan avsevärt utsträckta arbetstiderna.

En kombiförarens arbetsdagslängd kan enligt kollektivavtalet vara 15 timmar. Arbetsgivaren kan införa tre sådana arbetsdagar i rad. Den 11 timmars dygnsvilan som föreskrivs i kör- och vilotidsförordningen, kan förkortas till nio timmar, totalt sex gånger under en tvåveckorsperiod.

ÖVERSÄTTNING Kenneth Liukkonen

Arbetsgivaren kan därför införa tre 15-timmars dagar och sedan ytterligare 13-timmars dagar därefter. Den förkortade nio timmars dygnsvilan är ett kort snitt. Under den tiden ska man komma hem från jobbet, äta, tvätta, lugna sig, sova och förbereda sig för en ny start: sömnen kan lätt bli endast fem timmar. Dessutom kan denna korta dygnsvila vara mitt på dagen i stället för natten.

Dessa arbetstider berör också livet allmänt. Hemma finns en familj som förtjänar uppmärksamhet.

INTE DET ENS räcker för arbetsgivarna. Arbets- och vilotidsförordningen tillåter upp till 17-timmars dagar och arbetsgivarna skulle vilja ha sådana. Vid den punkten i fråga, är tryggheten inte längre ett problem.

För arbetsgivaren skulle det vara viktigare att oroa över hur trötta anställda är av brist på sömn. Inom transportbranschen skulle det vara livsviktigt att se till att anställda har mänskliga kör- och vilotider. Arbetsförhållandena måste utvecklas så, att det tillåter människor att återhämta och leva ett fullvärdigt familjeliv. ●

Riihimäen biotiistaissa tuoksuu alkanut kesä

Kolmisen vuotta jäteautoa ajanut
Jerry Poutiainen ajaa koko työpäivän
kohti seuraavaa punaista pistettä.

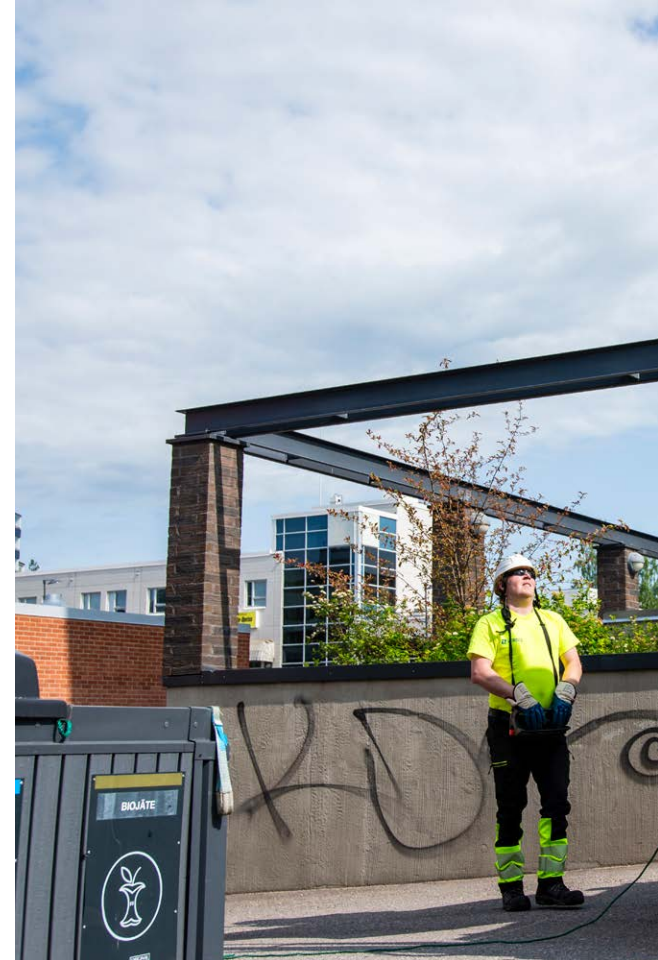
TEKSTI JA KUVAT **Mikko Perttunen**

Jäteautonkuljettaja Jerry Poutiainen työskentelee vaihtelevissa olosuhteissa – esimerkiksi kaupungin vilinässä.

↑ Välillä kuljettaja tyhjentää pieniä jättesäiliöitä...

↑ ...ja välillä suurempia.

↑ Poutiainen lounastunnilla. Hän irrottautuu työstä esimerkiksi kalastamalla.

KUN KESÄKUUMALLA bio- tai sekajäte on päässyt muhimaan jäteastiassa, voi haju olla ainakin maallikon nenään melkoinen. Erityisesti yksi ammattiryhmä on kuitenkin nähnyt – tai haistanut – lähes kaiken mahdollisen.

– Aika harvoin enää mikään jaksaa säväyttää, mutta esimerkiksi kalanperkuujätteet ovat sellaisia, että täytyy joskus hetki puhallella. Kun avaa astian, se on kuin lekalla lyötäisiin naamaan, Riihimäkeläinen roskakuski **Jerry Poutiainen** sanoo.

Oikeastaan tänä päivänä puhutaan raaka-aineen kerääjistä, jäteautonkuljettajista tai ympäristöhuollon työntekijöistä, mutta Poutiainen itse haluaa puhua asiasta sen oikealla nimellä.

– Ihmisten roskiahan me keräämme, hän toteaa.

POUTIAISEN TYÖPÄIVÄ alkaa kello 5.30 Verdisin hallilla. Verdis Oy on tänä päivänä osa pohjoismaista konsernia, ja yritys tunnettiin aiemmin Urbaserina ja sitä ennen Renonordenina ja HFT Networkina. Yrityksessä työskentelee Suomessa noin 500 työntekijää. Samaan aikaan Riihimäen alueella on vuorossa nyt seitsemän Poutiaisen kollegaa. Jäteautot kulkevat kahdessa vuorossa.

– Yleensä kerrallaan määrä pyörii siinä kymmenen tienoilla. Työkaverithan tässä on kaikkein tärkeimpiä, Poutiainen toteaa.

Poutiaisen sukurasite kuljetusalalle on vahva. Hänen isänsä työskenteli 45 vuotta ammattikuljettajana, ja vuonna 1988 syntynyt Poutiainen oli itse 90-luvulla ja vielä tämänkin vuosituhatosen puolella usein isänsä kyydissä työmatkoilla – esimerkiksi koulun kesälomien aikana.

– Isä oli kyllä suuri esikuva lapsena, ja ylpeilin aina koulussa, että isäni on rekkakuski. Hän tosin aikanaan varoitti, että älä vain ryhdy ajohommiin, se on koiran hommaa, Poutiainen nauraa.

Toisin kävi – vaikkakin pienen mutkan kautta. Ajautumista auton rattiin saatiin odottaa noin 30 vuotta. Poutiainen on ensimmäiseltä ammatiltaan puuseppä, mutta ura ei auennut koulua pidemmälle. Hän on myös ollut kaupungilla ajamassa nurmikoita ja toiminut talonmiesyrittäjänä. Vasta viimeiset kolme vuotta ovat menneet jäteauton ratissa.

– Olen ollut vähän sellainen sekatyömies. Lapsena toki haaveilin rekkakuskin ammatista, ja voihan olla, että tämä jäteauto on vain kokeilu tai sitten pidempi juttu, Poutiainen miettii.

JÄTEAUTONKULJETTAJAN PÄIVÄ alkaa ajolistan tarkastelulla. Tällä kertaa Poutiainen ajaa biojätettä. On niin sanottu Riihimäen biotiistai. Tietokonejärjestelmä näyttää pisteet kartalla, mutta ajoreitti jää aika lailla kuskin itsensä harkittavaksi.

– Usein nyrkkisääntönä on se, että ajetaan kohti kippiä eli tyhjennyspaikkaa. Paljon tässä on merkitystä myös kaupunkituntemuksella, alkujaan juuri Riihimäeltä syntyisin oleva Poutiainen kertoo.

Nytkin hän on asunut puolisonsa kanssa Riihimäellä kolmisen vuotta, vaikka asusteli välillä muuallakin.

Autoa ei tosin välttämättä joudu koko päivän aikana edes tyhjentämään. Se riippuu paljolti myös jakeesta. Esimerkiksi biojätettä ei nesteiden vuoksi puristeta, muovi taas menee hyvinkin pieneen tilaan.

↑ Kun Poutiainen aloitti nykyisessä työssään, hän pohti aluksi, miten voi muistaa kaikki asiat. Enää ei sormi mene suuhun juuri missään tilanteessa.

↑ Poutiainen on myös ollut noin vuoden ajan Verdisillä luottamusmiehenä. "Lähdin siihen palosta auttaa ihmisiä", Poutiainen sanoo.

POUTIAISEN ALLA JYRISEE Volvo FM 380 ja päällä Närpiön puu ja metalli Oyn jätepuristin. Digipiirturipakkoa ei ole, koska jäteautonkuljettaja pysähtelee usein muutaman kymmenen metrin välein, mutta ajojärjestelmä kerää tietoa muun muassa ajon taloudellisuudesta.

Jätteitä kerätään kahdessa vuorossa. Astioiden tyhjentämisen saa aloittaa aikaisintaan kuudelta, eikä iltakymmenen jälkeen saa enää pihossa kolistella.

Se, mitä minäkin päivänä ajetaan, saattaa kuitenkin vaihdella paljon. Tänään Poutiainen ajaa biojätettä, mutta toisena päivänä kyydissä voi olla vaikkapa sekajätettä, kartonkia tai muovivia. Osa ajoista on kaupallisia ja osa kunnallisia. Välillä tehdään myös astianpesuvuoroja, ja toisinaan kierretään pakettiautolla muun muassa vaihtamassa astioita.

Reitit ja keräysalueetkin ovat hyvin vaihtelevia. Keskustan vilinässä ja ahtailla pihoidella työ on hieman erilaista kuin harvaan asutummalla alueella. Jäteautot saavat pysähtyä ajoväylälle 15 minuutiksi, jos sille on tarve.

– Kaupungissa tulee välillä kansainvälisiä käsi-merkkejä ja pään pyörittelyä. Maalla taas tiet ovat välillä niin huonossa kunnossa, että auto voi jäädä jumiin. Erityisesti talvella olosuhteet voivat olla haastavat.

Poutiainen muistuttaakin, että kuljetusalalla erityisesti tukkirekat, raskaat hinausautot ja jäteautot ajavat erityisen vaikeissa olosuhteissa.

– Silloin kysytään jo vähän sitä ajotaitoaakin, kun käydään jossain huonokuntoisen tien päässä hake-

massa jonkun mummonmökkin pihasta yksi roska-pussi.

Mutta jätteet on kuitenkin kerättävä. Sen ihmiset Poutiaisen mukaan kyllä ymmärtävät, ja siksi hän kokee, että ammattia arvostetaan. Ilman jätehuoltoa kaupunki olisi hyvin nopeasti aivan erilainen.

– Usein kyllä tullaan sanomaan, että teemme arvokasta työtä. Ja välillä saamme jotain pieniä lahjojakin, kuten villasukat, suklaarasian tai kahvipaketin.

Toisinaan tosin tulee vastaan asiakkaita, joilla on huono päivä. Silloin roskakuski saattaa saada kuulla kunniansa hyvinkin aggressiivisesti, vaikka asiakkaan ongelma ei hänen toimintaansa liittyisikään.

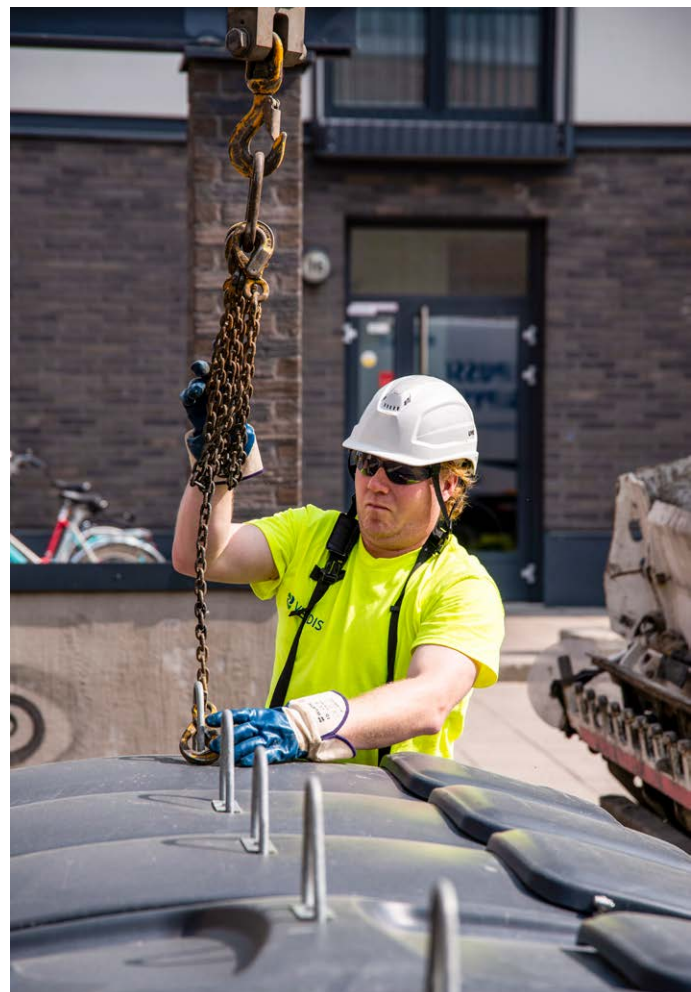
– Yritän aina selvittää, mikä on hätänä. Tämä on kuitenkin palveluammatti. Me olemme silti vain niitä, jotka käyvät tyhjentämässä astiat, eikä meillä ole vastausta kaikkeen. Silloin yritän neuvoa ottamaan yhteyttä oikeaan tahoon, Poutiainen kertoo.

POUTIAINEN SANOO, ettei työpäivän aikana auta ruveta miettimään liikaa sitä, kuinka monta kohdetta on vielä edessä, sillä silloin voi motivaatio herkästi kadota.

– Punaisia pisteitä kohden vain. Ne loppuvat, kun loppuvat, hän nauraa.

Esimerkiksi pyhien tienoilla täytyy Poutiaisen mukaan olla valmis lisäämään vaihteita työntekoon. Silloin vuorotkin helposti hieman venähtävät.

– Joskus täytyy suorittaa kuin kone, mutta sitten se taas välillä helpottaa. ●

↑ Kun tyhjennetään suuria jätessäiliöitä autoon, on huolehdittava erityisen tarkasti myös työturvallisuudesta.

Tartu haaveisiin ja hae apurahaa

AKT:n jäsenet voivat hakea apurahaa liiton omasta Kansan Sivistysrahaston ylläpitämästä rahastosta. Apurahaa voi saada esimerkiksi harrastus- ja kulttuuritoimintaan. Vuoden 2026 apurahojen haku alkaa elokuussa.

TEKSTI **Hannele Siika-aho** KUVA **Getty Images**

Kansan Sivistysrahasto hallinnoi AKT:n rahastoa, josta myönnetään apurahoja liiton jäsenille. Säätiön asiamies **Ulla Vuolanne** kertoo, että hakuaika on aina elokuu, jolloin haetaan apurahat seuraavan vuoden hankkeille.

– Ammattiliitot ovat kokeneet, että apurahat tuovat lisäarvoa. Niillä tuetaan alan tutkimustyötä ja jäsenistön harrastus-, koulutus- ja kulttuuritoimintaa. Tämä on hieno lisäetu jäsenelle, Vuolanne sanoo.

Suomessa on noin 250 apurahasäätiötä, jotka tukevat eri kohteita. Kansan Sivistysrahasto on poikkeus väitöskirjoja ja yliopistotutkimusta tukevien säätiöiden joukossa. Apurahaa on myönnetty esimerkiksi 30-vuotiaalle metallimiehelle, joka halusi tehdä taidetta metallista.

AKT:n jäsenistä lentoemäntä **Kirsi Rautio** sekä linja-autonkuljettaja **Sami Tukiainen** saivat kulttuuriapurahan vuodelle 2025 musiikin tekemistä varten. Näistä kerrottiin AKT-verkkolehden jutussa 3/2025. Tukiainen kertoo käyttävänsä osan rahasta laulutunteihin ja Rautio uuden levynsä julkaisuun.

– Meillä tuetaan tavallisia ihmisiä, jotka haluavat tehdä jotain uudella tavalla, heittäytyä luovaan toimintaan tai kehittää itseään. Kannustetaan ihmisiä toteuttamaan unelmiaan. Se sopii työväenliikkeen arvomaailmaankin hyvin. Riittää, että olet ihan tavallinen ihminen, tavallinen työntekijä, ja voit hakea apurahaa unelmien toteuttamiseen, kehottaa Ulla Vuolanne myös AKT:n jäseniä hakemaan. ●

Apurahoja haetaan sähköisesti:

sivistysrahasto.fi

Kirjautumiseen tarvitset henkilökohtaiset pankkitunnukset tai mobiilivarmenteen. Haussa valitaan ensin Kansan Sivistysrahasto ja alakohtana AKT.

Apurahamäärät ovat keskimäärin

- apuraha harrastukseen 500 €
- apuraha toisen asteen opintojen matka- ja materiaalikuluihin 800 €
- apuraha korkeakoulun tai yliopiston opinnäytetyöhön 1000 €
- apuraha väitöskirjan tekoon 2 000 €
- apuraha taiteelliseen työskentelyyn 1 000 €
- apuraha järjestöhankeille 1 000 €

Rahan suuruuteen vaikuttavat mm. hankkeen rahoitus, hakemuksen perustelu ja yhteiskunnallinen merkittävyys tai yleishyödyllisyys. Kerro hakemuksessa napakasti sisältö ja aihe, mihin haet rahaa sekä selkeä perustelu.

Hakuaikaa on 1.8. klo 00.01–31.8. klo 23.59.

Apurahat maksetaan alkuvuonna 2026. Apurahan saaja laatii apurahan käytöstä raportin vuoden lopussa.

Työehtosopimuskierron viimeiset ratkaisut maalissa

Haastava työehtosopimuskierron loppuun saakka positiivissa merkeissä sikäli, että AKT:n alojen palkankorotukset ovat pääosin yleiskorotuksia. Nyt myös matkustamohenkilökunnalla sekä matkatoimistoalalla on uusi työehtosopimus.

Matkustamohenkilökunnan työehtosopimus

Palvelualojen työnantajat Palta ja Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT hyväksyivät 22.5.2025 neuvottelutuloksen Finnairin matkustamohenkilökunnan työehtosopimukseksi. Neuvottelutulos työehtosopimuksesta syntyi 19.5. noin viisi ja puoli kuukautta kestäneiden neuvottelujen jälkeen. Neuvottelujen pituus kertoo niiden vaikeustasosta.

Sopimuskausi on kolmivuotinen 22.5.2025 – 31.1.2028 mutta sopimus on irtisanottavissa päättymään 31.1.2027.

Sopimukseen kuuluu paikallinen sopimus työehtosopimuksen soveltamisalasta.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2025

Palkkoja ja euromääräisiä lisiä korotetaan 2,5 prosentilla viimeistään 1.6.2025 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta. Palkkataulukoi- ta korotetaan 2,5 % 1.6.2025.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2026

Palkkoja ja euromääräisiä lisiä korotetaan 2,9 prosentilla viimeistään 1.5.2026 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta. Palkkataulukoi- ta korotetaan 2,9 % 1.6.2026.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2027

Palkkoja ja euromääräisiä lisiä korotetaan 2,4 prosentilla viimeistään 1.5.2027 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta. Palkkataulukoi- ta korotetaan 2,4 % 1.6.2026.

Matkatoimistoalan työehtosopimus

Neuvottelutulos AKT:n, Maili ry:n ja Paltan välillä syntyi 27.5.2025 kahden kuukauden neuvottelujen jälkeen. Sopimus noudattelee ns. yleistä linjaa sisältäen yhteensä 7,3 prosentin yleis- ja taulukkokorotuksen alan säännöllisen työajan ansiosta laskettuna kolmen vuoden sopimuskauteksi sekä yrityskohtaisen erän 0,5 prosentin erän vuonna 2026.

Sopimuskausi on kolmivuotinen 4.6.2025 – 30.4.2028, mutta irtisanottavissa päättymään 30.4.2027.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2025

Palkkoja korotetaan 1.9.2025 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,5 prosentin suuruusella yleiskorotuksella, joka muunnetaan täysiksi euroiksi alan tilastoidusta säännöllisen työajan ansiosta 3496 €/kk (STA) siten, että palkkoja korotetaan 87 euron yleiskorotuksella.

Työehtosopimuksen taulukkopalkkoja korotetaan 87 eurolla 1.9.2025.

Aamu-, ilt-, yö- ja lauantailisiä korotetaan 1.9.2025 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,5 prosenttia.

Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun palkkioita korotetaan 1.9.2025 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,5 prosenttia.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2026

Palkkoja korotetaan 1.8.2026 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,4 prosentin suuruusella yleiskorotuksella, joka muunnetaan täysiksi euroiksi STA:sta siten, että palkkoja korotetaan 84 euron yleiskorotuksella.

Lisäksi toteutetaan 0,5 prosentin suuruinen yrityskohtainen erä 1.8.2026 lukien.

Työehtosopimuksen taulukkopalkkoja korotetaan 84 eurolla 1.8.2026.

Aamu-, ilt-, yö- ja lauantailisiä korotetaan 1.8.2026 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,9 prosenttia.

Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun palkkioita korotetaan 1.8.2026 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,9 prosentilla.

PALKANKOROTUKSET VUONNA 2027

Palkkoja korotetaan 1.8.2027 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,4 prosentin suuruusella yleiskorotuksella, joka muunnetaan täysiksi euroiksi STA:sta siten, että palkkoja korotetaan 84 euron yleiskorotuksella.

Työehtosopimuksen taulukkopalkkoja korotetaan 84 eurolla 1.8.2027.

Aamu-, ilt-, yö- ja lauantailisiä korotetaan 1.8.2027 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,4 prosenttia.

Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun palkkioita korotetaan 1.8.2027 tai lähinnä sen jälkeen alkavan palkanmaksukauden alusta lukien 2,4 prosenttia.

Paikallisen sopimisen edistämistä pohtiva työryhmä jatkaa

Edellisellä sopimuskaudella perustettu työryhmä jatkaa selvitystyötä edistää mahdollisuuksia paikalliseen sopimiseen erityisesti palkkaukseen liittyen.

Lisäksi työehtosopimukseen kirjataan työaikojen paikallista sopimista koskeva liite sekä perhevapaamääräykset, joista on sovittu aiemmin.

Mitä kuuluu? Opiskelijat saavat soiton AKT:sta

Heti eivät puhelimet soi. Ensin opiskellaan, miten keskustelu parhaiten sujuu. AKT:n nuorisovaliokunnan jäseniä oli kesäkuun ensimmäisenä viikonloppuna Hakaniemessä. He ovat osa porukkaa, joka soittaa kaikki AKT:n valmistuvat opiskelijajäsenet läpi. Opiskelijat ovat usein soitoista tyytyväisiä.

TEKSTI JA KUVA Sini Silvän

Puhelin on se, jolla meidän alan ihmiset tavoittaa, järjestöpäällikkö **Juha Häkkinen** toteaa. Henkilökohtainen kontakti on tärkeä.

Alkukesän soittokierroksella käydään läpi AKT:n ammattiin valmistuvat opiskelijajäsenet. Töiden alkaessa avautuu mahdollisuus liittyä AKT:n varsinaiseksi jäseneksi.

Opiskelijasoitot aloitettiin vuonna 2015. Juha Häkkinen oli juuri tullut

töihin AKT:hen ja päätti soittaa kesällä läpi suurimman osan valmistuneista.

– Suoraan sanoen kokeilin, onko tässä järkeä ja samalla tuli luoduksi malli soittoihin. Yhdessä tekemällä homma on kehittynyt huomasti vuosien varrella, Häkkinen muistelee.

Nyt opiskelijasoittoihin osallistuvat niin nuorisovaliokuntat, useiden osastojen jäsenet kuin myös järjestö- ja palvelutiimi. Kiinni saaduista ja alalle työllistyneistä voi jäseniksi

Nuorisovaliokunnan jäsenet yhdistelmäajoneuvonkuljettaja Jere Junkkari (edessä) ja linja-autonkuljettaja Atte Haapala olivat opiskelemassa, miten opiskelijapuheluita soitetaan.

liittyä jopa 50 prosenttia. Kannattaako siis soittaa? Häkkinen kysyy.

– Todellakin kannattaa, yhdistelmäajoneuvonkuljettaja **Jere Junkkari** tuumii.

Nuoria ei ole pyydetty mukaan soittamaan vain siksi, että hommaa haluttaisiin jakaa. On eri juttu, kun alan ihminen puhuu alan ihmiselle.

– Kun jäsen tarjoaa jäsenyyttä, liitytään helpommin, aluetoimitsija **Antti Sainola** sanoo.

Kun esimerkiksi linja-autonkuljettaja **Atte Haapala** tai ahtaaja **Niko Sormunen** puhuvat ammattiin valmistuneelle, asia menee perille paremmin:

– Tulee läheisyyden tunne. Te pystytte puhumaan alasta eri lailla kuin me, Häkkinen tuumii nuorisovaliokuntalaisille.

Puhelut ovat tarinointia ihmiseltä ihmiselle

Häkkinen kertoo tarinaa, miten vuonna 2017 oli yksi henkilö Kaakonkulmalta soittamassa. Kaveri puhui parin tunnin jälkeen, että listalla oli 20 yhteystietoa, mutta hän ehti soittaa vain kymmenelle.

– Pahkeinen, kun eivät kaikki liittyneet. Vain kahdeksan kymmenestä liittyi, kaveri totesi.

Avoimesti puhumalla oli syntynyt yhteys ihmiseltä ihmiselle ja syy liittyä liittoon.

Mitä sinulle kuuluu?

– Tämä ei ole puhelinmyyntiä, tässä kysytään ihmiseltä, mitä sinulle kuuluu? Häkkinen korostaa.

Nuorisovaliokunnan jäsenistä logistiikkaoperaattori **Ville Amonsén** on kokemusta vuosien takaa myös telemarkkinointifirmasta. Meininki on AKT:ssa ilmeisen erilaista. Puhelussa on tietty rakenne, mutta soittaja saa olla oma itsensä.

Päivän päätteeksi saldo on hyvä. Nuoret hoitelivat hommat hienosti.

– He saavuttivat tavoitteet, jotka he itse asettivat soitoille alussa. Selainen 107 onnistunutta keskustelua, 43 sopimusaloillemme työllistynyttä ja 15 saatiin heti varmistettua maksaviksi jäseniksi. Nuoret olivat todella sitoutuneita ja päivästä jäi hyvä maku suuhun, Häkkinen kiittelee. ●

Pikku neiti ja vaari

JARKKO ARPULA

Liiton 1. varapuheenjohtaja

Juice Leskisen kappaleessa vaari istuu iltaluella ja pieni neiti nuolee jätskiään. Isä on töissä Tallinnassa – äiti osallistuu, kuten aika vaatii.

*”Vaari turvallinen on kuin vanha tuttu
Vaarin kanssa maailma on helppo juttu
Vaari kuuluu taivaanrannan maalareihin
Vaan jos sataa, pukee neidin haalareihin”*

Pikku neidillä on huoleton olo, kun vaari tietää kaiken ja vaikka mistä. Sitten osat vaihtuvat. Vanhus alkaa olla lapsi jälleen. Pikkuneiti oppii ja kasvaa vaarin hoivassa. Kumpikaan ei kanna huolta huomisesta, vaan he tukevat toisiaan.

*”Vaari pikkuneidin mieltää ihmiseksi
Se on jotain mitä vanhemmat ei keksi
Kotimatka kertoo, kuinka homma toimii
Vaari lakin pudottaa ja neiti poimii”*

Lainaukset ovat kappaleesta Pikkuneiti ja vaari, joka löytyy Juice Leskisen levyltä Haitaribussi (1993).

Tämän Juice Leskisen tekemän lastenlaulun sanat kuvaavat lämpimästi ja elävästi perheen ja sukupolvien välistä yhteyttä, turvallisuutta ja oppimisen iloa. Vaari, joka muistaa kaiken ja on kuin taivaanrannan maalari, symboloi viisauden ja kokemuksen kantajaa, joka ohjaa ja suojelee nuorempaa sukupolvea. Neiti taas edustaa uutta sukupolvea, joka oppii ja kasvaa, mutta samalla arvostaa ja luottaa

vanhempien ja isovanhempien tarjoamaan turvaan ja viisauteen. Tämä kuvaus voi toimia vertauskuvana myös työelämän ja yhteiskunnan historiasta ja nykytilasta, erityisesti ammattiyhdistysliikkeestä, eli ay-liikkeestä.

Ay-liike on suomalainen liike, joka on syntynyt ja kehittynyt vastauksena työntekijöiden oikeuksien turvaamiseen, parempiin työolosuhteisiin ja oikeudenmukaiseen palkkaukseen. Sen juuret ulottuvat 1800-luvun lopulle ja 1900-luvun alkuun, jolloin teollistuminen toi mukanaan uusia

Kuten laulussa neiti oppii ja kasvaa, myös ay-liike on jatkuvassa muutoksessa.

haasteita työntekijöille: epäoikeudenmukaiset työajat, vaaralliset työolosuhteet ja riittämättömät palkat. Silloin syntyivät ensimmäiset ammattiliitot, jotka alkoivat vaatia parempaa ja oikeudenmukaisempaa kohtelua. Nämä liikkeet olivat kuin vaari, joka muistaa kaiken ja on kuin taivaan maalari – viisas ja kokenut, joka ohjaa nuorempia oikeaan suuntaan.

Kuten laulussa vaari on turvallinen ja luotettava, myös ay-liike on ollut suomalaisille turva ja

tuki. Se on puolustanut työntekijöiden oikeuksia, neuvotellut palkankorotuksista ja työehdoista, ja ollut mukana muovaamassa yhteiskuntaa oikeudenmukaisemmaksi. 1900-luvulla ay-liike kasvoi voimakkaasti, ja sen saavutukset näkyvät nykyäänkin suomalaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa: maksuttomat koulut, kattavat sosiaaliturvat ja työelämän oikeudet ovat osittain seurausta ay-liikkeen pitkäjänteisestä työstä.

Mutta kuten laulussa neiti oppii ja kasvaa, myös ay-liike on jatkuvassa muutoksessa. 2000-luvulla globalisaatio, digitalisaatio ja työmarkkinoiden muutokset ovat tuoneet uusia haasteita. Työpaikat muuttuvat, epätyypilliset työsuhteet yleistyvät ja työntekijöiden oikeudet joutuvat usein koetukselle. Nykypäivän ay-liike ei enää ole vain neuvottelupöydässä, vaan myös aktiivinen yhteiskunnallinen toimija, joka puolustaa oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa laajemmin. Se on kuin vaari, joka muistaa kaiken, mutta myös oppii uutta ja sopeutuu muuttuviin olosuhteisiin.

Samalla ay-liike on myös yhteisönä tärkeä, kuten runon vaari ja neiti, jotka jakavat elämän pieniä ja suuria hetkiä. Työpaikoilla ja ammattiliitoissa ihmiset löytävät yhteisön, jossa jaetaan kokemuksia, tuetaan toisia ja rakennetaan parempaa tulevaisuutta. Tämä yhteisöllisyys on tärkeä voimavara, joka auttaa jaksamaan vaikeina aikoina ja kannustaa eteenpäin.

Tätä kirjoittaessani elämme vaimoni kanssa jännittäviä hetkiä. Meille on minä hetkenä tahansa syntymässä ensimmäinen lapsenlapsemme, pikku neiti. ●

Ammattikoulusta pääsee ontuvalla lukutaidolla

Nykyamiksien tarjoamilla opeilla ei tajua työehtosopimusta, saati sen merkitystä. Tutkija on huolissaan nuorten duunarien tulevaisuudesta.

TEKSTI **Tua Onnela** KUVA **Getty Images**

TE
S

Nykyisessä ammattikoulussa opiskellaan äidinkieltä vähän ja tavoitteet oppimiselle ovat vaatimattomat. Kaiken edelle menee suoraan työssä tarvittava osaaminen, ja opiskelua ja opettamista on mahdollisimman vähän.

Niinpä monilla on valmistuessaan niin niukat tekstitaidot, että heidän on vaikea hakeutua jatko-opintoihin ja toimia demokratiassa aktiivisina kansalaisina.

Tämä selviää tutkija **Penni Pietilän** väitöskirjasta, jota varten hän seurasi äidinkielen opetusta ammattikouluissa auto- ja rakennusaloilla yli sadan tunnin verran.

Pietilän mukaan tilanne on isoksi osaksi seurausta niin sanotusta osaamisperusteisuudesta, joka on ollut ammattikoulutuksen ohjenuorana kymmenisen vuotta. Sen idea on, että ammattikoulutus

palvelee työelämää ja lähes kaikki muu on turhaa. Sivistys ja kansalaistaidot eivät ole tärkeitä.

– Kun autoalan tutkinnon perusteisiin tekee haun sanoilla ”tietää” tai ”lukea”, sieltä tulee sellaisia kuin ”Osaa lukea virhekoodin” tai ”Tietää, mistä hakea varaosia”. Ei sellaisia kuin ”Tietää maailman menosta”, Pietilä kuvailee AKT-lehden haastattelussa.

Ammattikoulutuksen leikkaukset ovat kiihdyttäneet entisestään sitä kehitystä, jonka osaamisperusteisuus käynnisti. Tätä havainnollistavat karut luvut: Vuonna 1982 ammattikoulussa opiskeltiin äidinkieltä 152 tuntia. Nyt 48 tuntia.

Duunarit hiljaisiksi ja tietämättömiksi?

Penni Pietilä korostaa, että demokratiassa on paljon tekstejä. Jos haluaa osallistua julkiseen keskusteluun ja toimia kansalaisena, pitää pystyä lukemaan monenlaista.

Työntekijöiden oikeudet ovat yksi puoli kansalaisena toimimista.

Se tuskin onnistuu, jos koulussa on opeteltu lukemaan vain käyttöopasta ja kirjoittamaan yksinkertainen sähköpostiviesti.

Myös työntekijän omien oikeuksien tunteminen ja puolustaminen vaatii monenlaista lukutaitoa. Lisäksi täytyy ymmärtää ainakin jonkin verran

työmarkkinoita ja sitä, miten joukkovoima toimii.

Varmistetaanko nykyisellä ammattikoulutuksella, että duunarit pysyvät hiljaisina ja pienipalkkaisina?

– En ole tehnyt tutkimuksessa sellaista johtopäätöstä, mutta sinä voit tehdä. Ei se kaukaa haettava ole, Pietilä sanoo.

– Työntekijöiden oikeudet ovat yksi puoli kansalaisena toimimista. Jos työntekijä ei itse pysty lukemaan työehtosopimusta tai ymmärrä, mitä se tarkoittaa itselle, siinä ei paljon TikTok jeesaa. Tai jos jeesaakin, se tieto on silloin muiden tuottamaa eli työntekijä on muiden armoilla, hän jatkaa.

Keskiluokan lukutaito kyllä huolettaa

Suomalaisnuorten lukutaidosta on kannettu huolta jo pitkään. Kuusi vuotta sitten opetus- ja kulttuuriministeriöllä oli videokampanjakin, joka näytti, miten karmivia seurauksia huonolla lukutaidolla voi olla.

Yhdellä videoista pukuun sonnustautunut nuori mies allekirjoittaa työopimuksen, jota ei osaa lukea, ja päätyy ”koiranvirkaan” eli hakemaan keppiä.

Penni Pietilän mukaan video kuvaa hyvin sitä, keiden lukutaidosta ollaan huolissaan: keskiluokan. Samaan aikaan duunarien lukutaito on saanut kaikesta rauhassa rapistua *osaamisperusteisesti*.

Pietilän mukaan se erottaa yhteiskuntaluokkia toisistaan. Se tekee isoja eroja myös ammattiryhmien välille.

– Esimerkiksi hoiva-alalla on melko paljon työn vaatimia tekstilajeja mutta levyseppä-hitsaajan työssä vähemmän. Kun osaamisperusteisuus rajaa opintojen sisältöä, jälkimmäisille ei ole paljon opetettavaa. Taitotaso eriytyy sen mukaan, mille alalle ja millä pohjalla on tultu, Pietilä sanoo.

”Amispojat eivät haluakaan lukea”

Pietilä huomasi väitöskirjassaan, että sivistävien opintojen puutetta perustellaan stereotyyppillä työväenluokkaisesta koulunvastaisesta maskuliinisuudesta. Sen mukaan ”amispojat” eivät haluakaan lukea eivätkä oppia äidinkieltä.

Pietilän mukaan koko stereotypiaa on syytä kyseenalaistaa. Lisäksi on syytä kysyä, kuuluuko nuorten ihmisten koulutuksen ylipäättään rajoittua siihen, mitä he haluavat tehdä.

– Kiinnostuneet, motivoituneet ja nohevat tyypit pärjäävät systeemissä kuin systeemissä. Jos opiskelija tietää, että haluaa jatko-opintoihin, ja osaa sanoa sen oikeassa kohdassa, hän voi saada ammattikoulusta niihin riittävän pohjan. Mutta jos ei halua, hän voi nykysysteemissä päästä tosi vähällä, Pietilä sanoo.

– Minä pitäisin tärkeänä, että ihan jokaiselle varmistettaisiin mahdollisuudet osallistua kansalaiskeskusteluun, hakea jatko-opintoihin ja pitää huolta omista oikeuksista. Koulun jälkeen kukin saisi päättää, mitä niillä taidoilla tekee. Ettei tehtäisi sitä valintaa heidän puolestaan. ●

Opiskelija: ”Olen hiukan järkyttynyt”

JESSE SOPANEN valmistui viime keväänä linja-autonkuljettajaksi ja ylioppilaaksi. Hän opiskeli logistiikkaa Tampereen seudun ammattiopistossa Tredussa ja suoritti samalla lukio-opinnot. AKT-lehti on seurannut Sopasen opiskelua pitkin matkaa.

Sopanen saa hyvin kiinni siitä, mistä tutkija **Penni Pietilä** puhuu.

– Olen jopa hiukan järkyttynyt tuosta tilanteesta. On tosi huono, että yleissivistävää koulutusta on koko ajan vähennetty, Sopanen sanoo.

– Itselleni ongelma on kaukaisempi, koska kävin myös lukio-opinnot, mutta näin kyllä läheltä, mikä opiskelukavereiden taitotaso oli.

Sopanen toivoo, että uudet tiedot ammattikoulutuksen tasosta otetaan nyt vakavasti.

– Missään tapauksessa mitään vähennyksiä ei enää pidä tulla.

Sopanen on valmistuttuaan tehnyt linja-autonkuljettajan töitä mutta viettää tänä kesänä vapaata. Syksyllä hänellä alkavat liikenneinsinöörin opinnot Hämeen ammattikorkeakoulussa.

Olisiko jatko-opiskelu ollut mahdollista, jos Sopanen ei olisi tehnyt myös ylioppilastutkintoa?

– Suurella todennäköisyydellä ei olisi ollut. Lukio-opinnoilla pääsin tuonne sisään, Sopanen sanoo.

Ammatillisen koulutuksen reformi

- Osaamisperusteisuutta alettiin tuoda ammatilliseen koulutukseen vuonna 2015. Sen sinetöi vuonna 2018 vuo-maan tullut ammatillisen koulutuksen reformi.
- Reformi oli Juha Sipilän (kesk.) hallituksen kärkihankkeita.
- Reformin tavoitteena oli lisätä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista, nopeuttaa opintoja ja tehdä opiskelusta yksilöllisempää.
- Kaikkea ohjaa osaamisperusteisuus eli se, että kukin opiskelee vain niitä taitoja, joita hänellä ei vielä ole ja joita hän tarvitsee työssään.
- Reformi mahdollisti jatkuvan haun ja nopeutti opintoja. Lähiopetuksen määrä väheni rajusti ja opiskelijoiden oma vastuu etenemisestä kasvoi.
- Reformin valmistelun aikana ammatilliseen koulutukseen tehtiin noin 400 miljoonan euron leikkaus. Nykyinen hallitus on leikannut ammattikouluista yhä lisää.

AKT:n Linja-autopäivät Oulussa

AJANKOHTA:

lauantai 27.9.- sunnuntai 28.9.2025

PAIKKA:

Radisson Blu, Hallituskatu 1, 90100 Oulu

Koulutus aloitetaan lauantaina klo 9 ja tilaisuus päättyy sunnuntaina 28.9. klo 13 lounaalle.

Koulutus on suunnattu AKT:n aktiiveille; luottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut, osaston toimikuntien jäsenet.

ILMOITTAUTUMINEN:

Ilmoittautuminen tapahtumaan maanantaihin 28.8. mennessä. Paikkoja on varattu 100:lle ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Ilmoittautumaan pääset tästä https://www.lyyti.in/Linja_autopaivat_Oulu25 tai qr-koodin kautta

MAJOITUS:

Ammattiosastot varaavat majoitukset Radisson Blu Oulusta. Majoittujat saavat alennuksen varauskoodilla LA2025.

VARAUKSET:

Radisson Blu Oulu, radissonhotels.com/fi-fi/kohde/suomi/oulu tai p. 020 1234730

KULUT:

Ammattiosastot vastaavat jäsentensä matka- ja majoituskuluista. Järjestävä ammattiosasto laskuttaa kokouspaketin 91 €/osallistuja ammattiosastolta jälkikäteen.

Ilman majoitusta kokoustavien on mahdollisuus hotellin aamiaiselle hintaan 26 €/osallistuja, tämä veloitetaan myös ammattiosastoilta jälkikäteen.

LISÄTIETOJA:

Seppo Taskila p. 0400 993170 ja Janne Meriläinen p. 0400984885

JÄRJESTÄVÄ OSASTO:

Oulun Seudun Autoalantyöntekijät ry, os. 058

Kuorma-autonkuljettaja Toni Takkula:

"Miehen paikka on nykyään perheen luona"

Vanhempainvapaiden käyttäminen oli kuorma-autonkuljettaja Takkulalle ja hänen perheelleen itsestäänselvä valinta.

TEKSTI JA KUVAT **Mira Tenhunen**

Kaarinalaisen kuorma-autonkuljettaja **Toni Takkulan** suunnitelmissa oli ottaa vanhempainvapaalla nokoset samaan aikaan kuin tyttäret ovat päiväunilla. Toisin kävi.

– Mietin, että jaksan paremmin, kun nukun itsekin. Ei se toteutunut. Mutta olisi kannattanut nukkua!

Toni ja **Anniina Takkulalle** oli itsestäänselvää, että molemmat vanhemmat pitävät osansa perhevapaista, kun lapsia syntyy. Sen mukaan on toimittu.

– Oli hienoa, kun tuli muutos, että perhevapaat pitenevät kokonaisuudessaan, kun isä käyttää omia vanhempainvapaitaan. Se meni meidän osalta hyvin, ja nuorempi tytöistä on menossa vasta nyt, yli kaksivuotiaana, päivähoitoon, Anniina kertoo.

Perhevapaiden ajan pienempiin tuloihin on heidän molempien mielestä hyvä varautua etukäteen esimerkiksi säästämällä.

– Meillä oli asuntolainan lyhennysvapaa käytössä, ja taloudellisesti oli vähän tiukkaa, mutta onneksi oli säästöjä. Nyt niitä ei enää ole, Anniina hymyilee.

↑ – Oli selvää, että jään vanhempainvapaalle kummankin lapsen kohdalla, Toni Takkula muistelee annostellessaan Alinalle (vas.) ja Amelialle lounasta töihin paluunsa jälkeen.

– Jotain on hyvä olla sukan varassa. Lapsethan eivät ole ilmaisia, Toni jatkaa.

"Pääsen töissä helpommalla kuin kotona"

33-vuotias kaarinalainen palasi jäteauton ohjaamoon vanhempainvapaalta kesäkuun 2. päivä.

Lassila & Tikanoja Oyj:n palveluksessa vajaan kaksi vuotta työskennellyt Takkula oli joulun alta vapun yli vanhempainvapailla kaksi vuotta ja kaksi kuukautta vanhan **Alinan** ja tämän isosiskon,

Työnantajan jousto kohentaa jaksamista

KUORMA-AUTONKULJETTAJA Toni Takkula on erittäin tyytyväinen työnantajansa, Lassila & Tikanojan, joustavuuteen ja tukeen työn ja perheen yhteen sovittamisessa.

– Työnantaja jousti, kun palasin vanhempainvapaan jälkeen töihin. Kun kysyin, voinko tehdä tämän kesän pelkkää iltavuoroa, se onnistui. Työnantaja ottaa yksittäisen työntekijän asiat aika hyvin ja vakavasti.

– Tämä helpottaa minun jaksamistani ja osaltaan koko muun perheen jaksamista. Samalla se nostaa omaa työmotivaatiota, kun voi jaksaa työssään hyvin, Takkula kiittää.

Työ Lassila & Tikanojalla kuorma-autonkuljettajana on Takkulalle mielekästä.

Yksi parhaimmista muistoistani vanhempainvapaalta on, kun lapsi heräsi yöllä, kitisi ja halusi ensin isken.

3,5-vuotiaan **Amelian**, kanssa. Toukokuussa hän oli vuosilomalla ja käytti muutaman pekkaspäivän.

Kesäkuun alussa puoliltapäivin, ennen iltavuoroaan, isä annostelee tytärtensä lautasille juuri valmiiksi saamansa spagetin ja laittaa tytärten kaulaan muoviset ruokalaput, Alinalle vaaleanpunaisen ja Amelialle vaaleankeltaisen. Tytöt pistelevät ruokaa suuhunsa ja pulisevat iloisesti toisilleen ja ympärillä oleville aikuisille.

Takkula on käyttänyt oikeuttaan olla vanhempainvapaalla molempien tyttäriensä kanssa. Kuorma-autonkuljettajakollegoiden keskuudessa se on vieläkin harvinaista, hän ihmettelee.

– En tiedä montaakaan ei-synnyttänyttä kuljettajaa tällä alalla, joka olisi ollut vanhempainvapaalla. Vaikka isillä on oikeus pitää vanhempainvapaata ja isien osuutta perhevapaista on pidennetty, silti niitä ei pidetä. En täysin ymmärrä sitä.

– Kun olen puhunut vanhempien kuskien kanssa, he ovat kertoneet, ettei heillä ole heidän lastensa lapsuudesta juurikaan muistoja. Kun lapset olivat pieniä, he tekivät töitä.

– Minun mielestäni miehen paikka on nykyään perheen luona, Takkula sanoo ja katsoo spagettia syöviä tyttäriään.

– Aideilläkin on ura ja omat menonsa ja harrastuksensa. Vanhempainvapaalla oleminen ei saa johtaa naisilla uran pysähtymiseen tai pahimmillaan uran laskuun. Voin sanoa, että työ on minulle harrastus, mutta kotona lasten ja perheen kanssa oleminen on varsinainen työ. Pääsen töissä helpommalla kuin kotona. Kotona minulla on vastuu lasteni kasvatuksesta ja siitä, että olen läsnä heidän arjessaan.

”Lapsi halusi ensin isken”

Pitkään perhevapaista puhuttiin äitiys- ja isyyslomana, mikä on hyvin kaukana todellisuudesta, Takkula muistuttaa.

– Isyysloma ei ole lomaa eikä vanhempainvapaata. Ensimmäisen muksun kanssa vanhempainvapaata meni vielä näppärästi, mutta jälkimmäisellä vanhempainvapaalla esimerkiksi ulkoilussa oli ilman puolisoa tekemistä, kun kaksi muksua oli rattaissa tai pyörällä ja toisessa kädessä talutettavana kaksi koiraa, hän hymähtää.

Arjen haastavuudesta huolimatta kokemukset vanhempainvapaasta ovat voittopuolisesti myönteiset.

– Yksi parhaimmista vanhempainvapaamuistoistani on, kun lapsi heräsi yöllä, kitisi ja halusi ensin isken, vaikka hän oli aikaisemmin halunnut aina äidin.

– Vanhempainvapaissakin on päivittäin hyvät ja huonot puolensa, myös tunnetasolla. Kaaos kotona syntyy äkkiä, mutta se, että lapset ovat pieniä, ei kestä montaa vuotta. Kaaoksesta voi ja pitää osata nauttia.

Takkula suosittelee kuljetusalalla työskenteleville isille perhevapaiden käyttämistä, jos se vain on mahdollista.

– Pieni lapsi pistää prioriteetit uusiksi, ja siitä syntyy aikamoinen henkinen kasvu. ●

FAKTA

Tessin myötä 5 palkallista vanhempainvapaapäivää

KANSANELÄKELAITOS eli Kela myöntää lapsen syntymän jälkeen kummallekin vanhemmalle vanhempainrahaa 160 arkipäivältä. Näistä 63 päivää voi luovuttaa toiselle lasta hoitavalle henkilölle.

Kuorma-autoalan työehtosopimuksessa on sovittu vanhempainvapaista seuraavasti: ”Ei-synnyttävälle vanhemmalle, joka on lapsen huoltaja tai joka on tunnustanut vanhemmuuden isyyslain (11/2015) mukaisesti ja jonka työsuhte on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään 6 kuukautta ennen lapsen syntymää, maksetaan hänen vanhempainvapaansa ajalta vapaan alusta lukien palkkaa sairausajan palkan säännösten mukaisesti enintään viideltä työpäivältä.”

”Synnyttävälle vanhemmalle, jonka työsuhte on jatkunut yhtäjaksoisesti vähintään kuusi kuukautta ennen synnytystä, maksetaan hänen raskaus- ja vanhempainvapaansa ajalta yhteensä palkkaa samoilta ajanjaksoilta ja samojen säännösten mukaisesti kuin sairausajalta.”

Lähteet: Kela.fi, Kuorma-autoalan työehtosopimus 26.2.2025–31.1.2028.

↑ Lastenvaatteet kiertävät hyvin. Päivi Pirttilä kertoo, että ihmiset tuovat pieneksi jääneitä lastenvaatteita ja hakevat sopivampaa kokoa. Teinien ja miesten vaatteista on jatkuva pula.

Päivi Pirttilä näkee ne, joita muut eivät tunnu huomaavan

Kierrätysyhdistyksen puuhanainen ei jää toimettomaksi, jos voi auttaa edes yhtä heikossa asemassa olevaa. Apua tarvitsevia on koko ajan enemmän.

TEKSTI **Elina Talvio** KUVAT **Tero Talvio**

Avulle oli tarvetta. **Päivi Pirttilä** näki ympärillään ihmisiä, joilla ei ollut yhtään mitään.

Kotkan kierrätys ja avustus yhdistys syntyi, kun Pirttilä muiden samanmielisten kanssa päätti, että jotain täytyy tehdä. Yhdistyksellä on nimensä mukaisesti kaksi kärkeä. Se haluaa pyrkiä edistämään kierrätystä. Jokainen kaupunkilainen saa tulla hakemaan tarpeellista ja tuoda itselle tarpeetonta. Tavarasta ei peritä maksua. Toiseksi yhdistys pyrkii auttamaan niitä, joilla ei ole mitään.

Pirttilä näkee joka päivä, miten ihmisten hätä on lisääntynyt ja syventynyt. Yhdistyksen oven takana on avaamisaikaan aina jonoa, ja jokainen on tervetullut. Porttikiellon tiloihin voi saada vain yhdellä tavalla: myymällä eteenpäin tavaroita, jotka on saanut ilmaiseksi.

Pirttilä istuu toista kautta Kotkan kaupunginvaltuustossa ja ensimmäistä kautta Kymenlaakson aluevaltuustossa. Päivätyönään hän toimii Stevecon ostoreskontranhoidajana, siinä tehtävässä hän on työskennellyt vuodesta 1989. Hän on työpaikallaan toimihenkilöiden varaluottamushenkilö. Pirttilä on

ollut myös luottamushenkilönä, ja vaihtoi nyt varalle antaakseen muille vastuuta.

AKT:n toiminnassa ja kierrätysyhdistyksessä Pirttilä näkee kyseessä olevan jotain samaa. Sitä, että ei katsota vain omaa napaa vaan pyritään siihen, että kaikilla olisi asiat hyvin. Ollaan valmiit laittamaan itsensä likoon tärkeiden asioiden puolesta.

Yhdistyksessä toimii hänen lisäksi 30 vapaaehtoista, joilla on samanlainen auttamisen palo. Pääosa ajasta kuluu tavaroiden lajitteluun: käyttökelpoiset erotellaan huonokuntoisista. Lajitellut asetetaan esille koon ja lajikkeen mukaan. Osa tavaroista jää varastoon.

↑ Saappaita on monta lajia värikkäistä kumisaappaista ratsastussaappaisiin.

↑ Kaikilla lapsilla pitää olla mahdollisuus leluihin – myös niillä, joiden vanhemmilla ei ole varaa leluja ostaa.

↑ Päivi Pirtilän takana olevasta kirjahyllystä kuka tahansa voi käydä hakemassa uutta luettavaa ja tuoda jo lukemansa kirjan hyllyyn muiden iloksi.

Oman kodin aloituspakkaus

Yhdistys on koonnut esimerkiksi ”uuden asunnon aloituspakkauksia”. Juuri asunnon saanut nuori, parisuhteesta lähtenyt tai entinen koditon saattaa olla siinä tilanteessa, että hänellä ei ole muuta omaisuutta kuin vaatteet yllään. Aloituspakkaus sisältää tyy-

nyn ja peiton, liinavaatteita ja peruskeittiötarvikkeet. Jos joku haluaa lahjoittaa sängyn, Pirtilä yhdistää lahjoittajan ja tarvitsijan.

Yhdistys ei saa muuta tukea kuin kaupungin järjestämän tilan, jonne tulee vesi ja sähkö. Avustuksia tai muuta rahallista tukea ei ole. Vapaaehtoiset noutavat tarvittaessa tavarat omilla autoillaan.

– Täällä se minun vapaa-aikani menee, toteaa Pirtilä katsellessaan kierrätyskeskusta.

Kirjahylly, jonka kirjat vaihtuvat

Yhdistyksessä käy lapsiperheitä hakemassa askartelutarvikkeita ja leluja. Mittavan kirjahyllyn sisältö vaihtuu usein sitä mukaa kuin ihmiset hakevat kirjoja ja tuovat lukemiaan hyllyyn muiden iloksi. Moni tuo lasten pieneksi jääneitä vaatteita ja saattaa ottaa mukaansa sopivaa kokoa.

Ainainen tarve on miesten ja teinien vaatteista, sekä keittiötarvikkeista.

– Miehet ilmeisesti käyttävät vaatteet niin loppuun, että niitä tulee huomattavasti vähemmän kuin naisten vaatteita. Toinen ovat astiat. Tällä hetkellä ei näytä olevan yhtään kattilaa, Pirtilä katselee.

Hän arvioi, että apatia on lisääntynyt yhteiskunnassa. Yhä enemmän on niitä, joilta on mennyt kaikki toivo. Etenkin ne, jotka ovat joutuneet asumaan toisten nurkissa, ovat tehneet itsestään mahdollisimman huomaamattomia.

Pirtilä kertoo herkistyneensä näkemään kansakulkijoiden puutteen. Hän saattaa havaita, jos joltakulta vastaanottilijalta puuttuvat käsiineet tai sukat. Hän menee usein silloin suoraan kysymään, haluaisiko toinen tulla hakemaan kierrätyksestä tarvitsemansa. Tai kun ihminen tulee kierrätyskeskukseen hakemaan jotain, Pirtilä saattaa nähdä, että henkilö

tarvitsee oikeasti kengät loppuun käytettyjen tilalle. Sitten käy ilmi, että tarve olisi mutta ihminen ei ole kehdannut sanoa mitään.

– Ihmisillä ei enää ole varaa. Jos täytyy miettiä, ostaako lääkkeitä vai ruokaa, niin kyllähän vaatteet ja kengät jäävät silloin hankkimatta. Meiltä haetaan vaatteita huomattavasti enemmän kuin aiemmin ja ne menevät suoraan päälle ja käyttöön, Pirtilä kuvailee.

Kun ei ole rahaa, sitä ei ole

Kierrätysyhdistyksessä laskettiin kerran, paljonko ihmisiä käy kolmen tunnin aukiolon aikana. Luku oli 160.

Kirpputoreja ja kierrätyskeskuksia on kyllä vaikka ja kuinka, mutta nekin ovat monesti voittoa tuottavia yrityksiä. Jos rahat ovat lopussa, pienikin hinta on liikaa.

– Silloin kun ei ole rahaa, ei ole rahaa.

Hänen mielestään on tärkeää olla niiden äänitorvena, jotka eivät pysty eivätkä jaksaa pitää ääntä itsestään. Valtuustossa hän pyrkii siihen, että kaupungin politiikka huomioisi heikommat.

Liian moni on tottunut siihen, että he ovat näkymättömiä. Näin he alkavat myös käyttäytyä sen mukaan. Pirtilää auttaa jaksamaan se, kun hän näkee, miten toivonsa menettäneiden silmissä syttyy uudelleen pieni toivon kipinä. Ihminen uskoo viimein, että hänet on todella huomattu.

– Kun ensimmäisen kerran vien tavaroita, ihminen ei välttämättä ota mitään kontaktia, ei edes katso silmiin. Ei toisellakaan kerralla. Kolmannella kerralla hän saattaa kysyä hämmästyneenä, autatteko te minua ihan oikeasti ja sanoo että ei olisi ikinä uskonut. ●

Lainsäädäntöehdotuksia odotellaan

Europarlamentaarikko Li Andersson on silminnähden innostunut työelämäasioiden kehittämisestä EU:ssa. Todennäköisesti hän on myös turhautunut. Anderssonin vetämä työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunta on joutunut odottamaan komissiolta lainsäädäntöehdotuksia, eikä niitä ole saatu. Komissiolla on intoa pikemmin purkaa työelämlainsäädäntöä, kuin viedä asioita eteenpäin.

TEKSTI **Sini Silvän** KUVAT **Vesa-Matti Väärä**

Ay-lehtien päätoimittajat vierailivat Euroopan parlamentissa toukokuussa 11 hengen ryhmällä. Brysselissä tavattiin työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunnan puheenjohtaja Li Andersson (vas.) ja juuri hän, koska Andersson on avainhenkilö työllisyysasioissa.

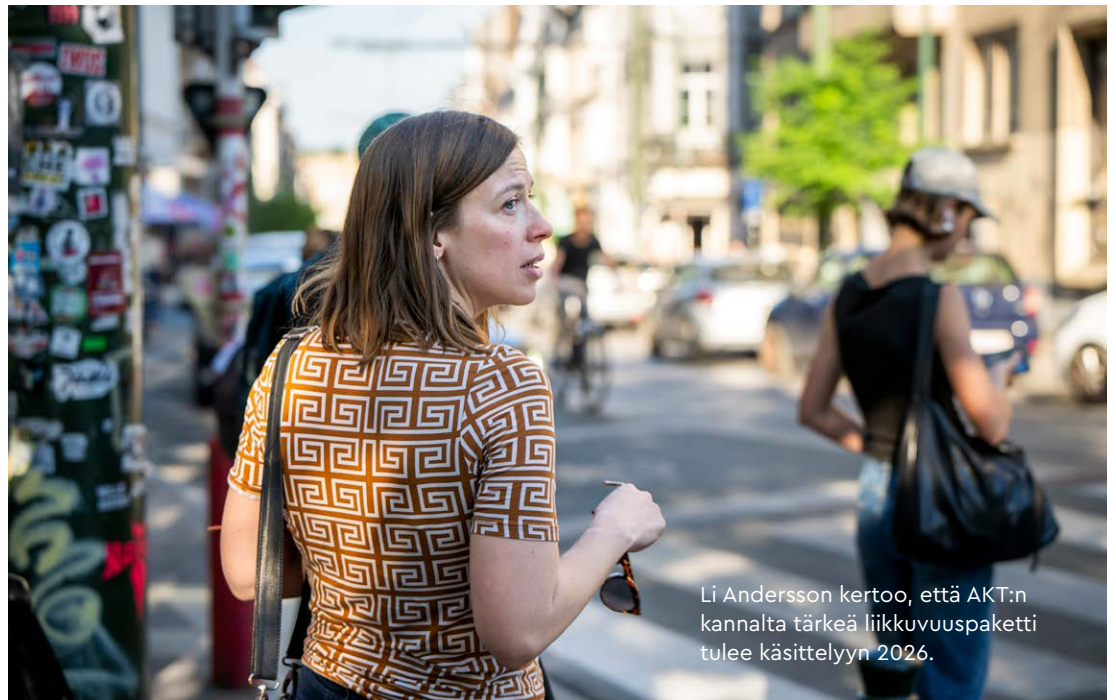
Europarlamentaarikko Li Anderssonin vetämä valiokunta käsittelee kaikkea EU:n työelämään liittyvää lainsäädäntöä. Nyt huomio on kiinnittynyt työsuojelun lisäksi myös teknologiseen kehitykseen, työelämämurrokseen ja sen vaikutukseen työntekijöiden asemaan, työehtoihin ja työskentelyolosuhteisiin. Yhtenä ajankohtaisimmista asioista ovat julkisten hankintojen direktiivit, joilla säädelään myös työehtoihin liittyvistä asioista.

Edellistä parlamenttikautta pidetään eurooppalaisen ay-liikkeen piirissä edistyskellisenä ja poikkeuksellisen menestyksekkäänä kautena. Työntekijöiden kannalta keskeisiä lainsäädäntöesityksiä saatiin eteenpäin.

– Alustatalousdirektiivistä ei tullut niin kunnianhimoinen kuin mitä komissio esitti. Siitä huolimatta direktiiviä pidettiin keskeisenä edistysaskeleena, europarlamentaarikko **Li Andersson** kertoo.

Kun alustataloudelle tehtiin pelisäännöt, syntyi kuitenkin sääntöjä myös ”algoritmiseen työskentelemiseen”. Rajattiin, millaisia tietoja alustataloudessa työskentelevistä, kuten Wolt-kuljettajista saa kerätä.

Anderssonin rankingissa toinen iso ja tärkeä lainsäädäntöhanke oli minimipalkkadiirektiivi, jonka ay-liikkeessä nähdään sisältävän myös riskejä. Direktiivi määrittelee minimipalkan tason maissa, joissa on euromääräinen minimipalkka. Suomessa vähimmäispalkan taas määrittelevät työehtosopimukset. Suomea koskeekin direktiivin toinen tavoite: 80 prosentin työehtosopimuskattavuus.

Li Andersson kertoo, että AKT:n kannalta tärkeä liikkuvuuspaketti tulee käsittelyyn 2026.

Juuri nyt ratkaistavana on julkisiin hankintoihin liittyviä direktiivejä. Työntekijöiden kannalta on tärkeää, että pelkkä raha ei ratkaise. Hankinnoissa pitää noudattaa myös työehtosopimuksia.

Uusi kausi, valtavat muutokset

– Uudella parlamenttikaudella on tapahtunut todella raju poliittisten valtasuhteiden muutos.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että nyt parlamentissa tanssitaan keskustaoikeistolaisen EPP:n pillin mukaan, kun muut suuret ryhmät ovat kutistuneet. Aiempi tasapaino katosi.

– Nyt ensi kertaa koskaan komissiossa on kaksi laitaoikeistoa edustavaa komissaaria eli Italian ja Unkarin komissaarit. Poliittisten voimasuhteiden mullistavin muutos on, että mikäli laita- ja äärioikeisto äänestävät yhdessä keskustaoikeistolaisen

EPP:n kanssa, nämä ryhmät saavat enemmistön, Andersson kuvailee.

EPP pystyy valitsemaan, kenen kanssa se haluaa yhteistyötä.

– Se on tehnyt tästä työstä paljon vaikeampaa ja ennalta arvaamattomampaa. Tullaan näkemään aika paljon outoja juttuja, koska kukaan ei ole totunut operoimaan tällaisessa tilanteessa.

Komissio pistää kiekon peliin

Koko parlamenttijärjestelmä toimii siten, että vain komissiolla on lainsäädäntöaloiteoikeus. Komissio pistää kiekon peliin ja valiokunnat pääsevät vauhtiin.

– Vaikka omassa valiokunnassani olisi enemmistö tekemään kunnianhimoisia lakiesityksiä, niin jos niitä esityksiä ei komission suunnalta meille tule, meillä ei ole mitään, mitä käsitellä.

Turhautuminen ei siis olisi ihme.

Li Andersson on europarlamentaarikko sekä työllisyys- ja sosiaaliasioiden valiokunnan puheenjohtaja.

– Tälle vuodelle 2025 komission työohjelmassa ei ole ollut yhtään lainsäädäntöaloitetta työelämäasioihin liittyen. Jos EU lakkaa tekemästä kunnianhimoista politiikkaa työntekijöiden suojelemiseksi, niin sosiaalisen agendan osalta se on niin kuin tarjoaisi laitaoikeistolle vaalivoiton kultalautaselta.

Ei määrällä, vaan laadulla

Ensi vuodelle on kuitenkin luvassa komissiolta kokonaisuus ”Laatutyöpaikkojen tiekartta”. Sen ydin on, ettei Eurooppa voi kilpailla halpatyöllä vaan asioiden tekemisellä paremmin.

Anderssonilla olisi poltetta vaikuttaa on tekoälyn käyttöön työelämässä. Tekoälyä käytetään paljon jo esimerkiksi työpanoksen mittaamiseen.

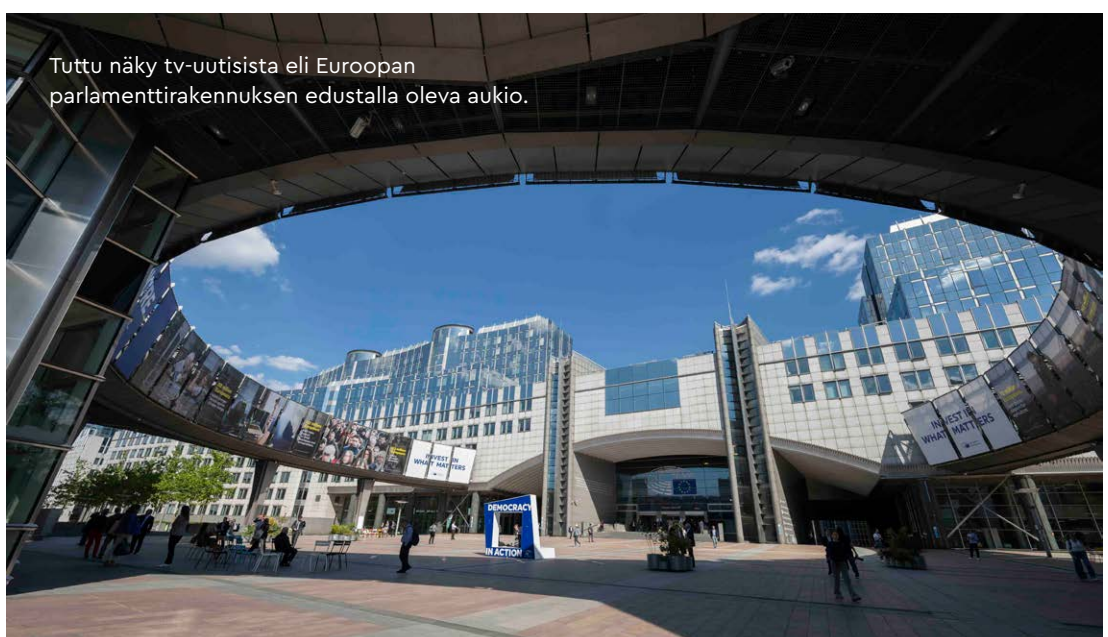
– Voiko se, että saat bonuksia perustua algoritmin tekemään päätökseen tai saako ihmiselle antaa potkut algoritmin perusteella?

Vaikka lakialoitteita ei ole, muita keinoja vaikuttamiseen kuitenkin on.

– Paljon tehdään paineenluontityötä myös komission suuntaan. Näin on myös saatu lakialoitteita liikkeelle tästä esimerkkinä palkattomat työharjoittelut kieltävä direktiivi, joka on tulossa käsittelyyn.

AKT:n kannalta tärkeä liikkuvuuspaketti 2026

Ensi vuonna tulee käsittelyyn liikkuvuuspaketti. Sen idea on antaa eurooppalaiselle työviranomai-

Tuttu näky tv-uutisista eli Euroopan parlamenttirakennuksen edustalla oleva aukio.

selle mandaatti toimia rajat ylittävissä työsuhteiden ketjutustilanteissa. Andersson näkee, että tässä voi olla juuri AKT:n kannalta tärkeitä asioita.

– Komissaari on luvannut, että hän on valmis katsomaan tässä yhteydessä sääntelyä liittyen alihankintaan ja ehkä myös lähetettyjen työntekijöiden sääntelyä.

Komissaarien ”ehkä” on aina merkittävä avaus. Helppoja maaleja ei kuitenkaan parlamentissa saa. Kun yrität ratkaista yhtä ongelmaa, keksitään tapoja

muuttaa sääntöjä. Esimerkiksi, kun halutaan estää alihankinnan ketjutusta, vaarana on, että pian ketjun sijaan onkin 200 alihankkijaa, jokainen itsensä työllistäjänä.

– Yleisfilis on omassa valiokunnassani parempi kuin Euroopan parlamentissa muualla. Ehkä ilmassa on myös kostomentaliteettia viime kaudelta. Kaikki ymmärtävät kompromissien merkityksen. Jos aletaan hakea selkävoittoja vanhojen kumppaneiden kustannuksella, se ei ole hyvä. ●

Mannerlaatat ovat liikkeellä EU:ssa

Europarlamentin ja komission muutos enemmän oikealla ei ole "vain politiikkaa", vaan vaikuttaa työntekijöiden näkökulmasta kuin mannerlaatat liikkuisivat. Ursula von der Leyenin toinen kausi komission johdossa edelliseen verrattuna kuin eri maailmasta. Jos viime kaudella edistettiin työelämäasioita ja sosiaalista Eurooppaa, päällimmäisenä ovat nyt kilpailukyky ja turvallisuus.

TEKSTI **Sini Silvän** KUVAT **Vesa-Matti Väärä**

Ursula von der Leyenin ensimmäisen komission aikana tapahtui työntekijöiden näkökulmasta edistysaskelia.

– Eurooppalainen yritys vastuudirektiivi oli suuri voitto. Itkien on nyt katsottu, miten sitä revitään kapp-

leiksi. Oli voitto, että direktiivi tuli, vaikka sisältöä vesitettiin jo aiemmin. Kehitys on nyt ollut ihan kauheaa, FinUnionsin johtaja **Susanna Salovaara** sanoo.

Yritysvastuudirektiivin takaisinvento alkoi ennen kuin se on edes viety jäsenmaiden lakeihin. Työelämäta-

kapakin voi tiivistää yhteen sanaan: Omnibus. Komission suunta on nyt antaa yrittämiseen vapauksia ja rajata säätelystä. Työntekijöiden turvaksi tehtyjä asioita tiputetaan pois.

Viime kaudella syntyi EU:ssa mm. palkka-avoimuusdirektiivi, työturvallisuuskokonaisuus ja myös alustatalous-

työntekijöitä koskeva direktiivi oli iso voitto ay-liikkeelle.

Omnibus-hanketta kuvaa se, että "sosiaalinen dialogi" eli työmarkkinaosapuolten välinen keskustelu unohdettiin kuin sitä ei olisi ollutkaan. Ay-liikettä ei kutsuttu mukaan lainkaan. Keskustelua käytiin vain

INFO

FINUNIONS ja sen johtaja **Susanna Salovaara** vaikuttavat EU-lainsäädäntöön edustaen suomalaisia palkansaajia eli 1,4 miljoonaa ammattiliittojen jäsentä. Taustajärjestöinä ovat SAK ja STTK. Toimisto tekee yhteistyötä eurooppalaisen ay-liikkeen eli keskusjärjestö ETUC:in kanssa. Luvut kertovat, että meitä on monta: ETUC edustaa 39 miljoonaa eurooppalaista palkansaajaa.

FinUnionsin toimisto on Brysselin ytimessä. Johtaja Susanna Salovaara ei itse asu keskustassa – 20 kilometrin työmatka taittuu sähköpyörällä.

isoimpien yritysten kanssa. On kuin mallia olisi otettu Suomesta:

– Suomi on nykyään hyvä esimerkki huonoista asioista. Sosiaalidialogin eli keskustelun työntekijöiden ja työantajien välillä pitäisi olla aitoa. Suomen homma ei oikeaa dialogia. ”Tämä on lopputulos, neuvotelkaa ja pääskää siihen”, kuvailee Salovaara. Tämä kuva suomalaisesta työelämäkeskustelua heijastuu Eurooppaan.

Suunnanmuutoksen ydin

Mannerlaattojen jytinä alkoi vaaleista, kun parlamentin suurimman eli keskustaoikeistolaisen EPP-ryhmän koko kasvoi. Riittävän suuria vastavoimia ei enää ole:

– Ilman EPP:tä ei synny diiliä, eikä ryhmällä taas ole ollut ongelma hakea laita-oikeiston kanssa yhteistyötä. Mitään vaihtoehtoja enemmistöä ei ole mahdollista saada aikaan.

Suunta parlamentissa on Susanna Salovaaran mielestä huolestuttava. EPP-ryhmän linja on muuttunut ja koventunut.

– Ryhmä myös sitoo omien euro-parlamentaarikkojensa käsiä. Aiemmin ryhmän sisällä on pystynyt toimimaan omien arvojen mukaan – nyt välttämättä ei. Mikäli ei noudata poliittisen ryhmän päätöksiä, vähenevät edustuspaikat ja puheaika parlamentissa.

Salovaaran näkemys on, että uusi parlamentti on hajanainen, EPP ei rakenna kestävä enemmistöä.

Myös komissaarien valinta oli erikoinen näytelmä: osaaminen tai vaikka aiemmat tuomiot eivät enää vaikuttaneet olevan tärkeä asia.

– Tällä kertaa ei vaihdettu yhtään komissaariehdokasta. Syntyi huterakorttitalo. Nyt meni sellaisia komissaareja läpi, joita aiemmin ei olisi mennyt.

Euroopan parlamentissa ja komissiossa heijastuu koko Euroopan poliittinen suunnanmuutos. Ja se, miten

äänestäminen vaikuttaa myös työelämäasioihin.

– Meille tärkeimmistä asioista ei ole yhtään lainsäädäntöaloitteita eli me voimme lämpimästi keskustella.

Salovaara toteaa, että komission on pakko esittää jotain lainsäädännöllistä viisivuotisella kaudellaan. Ensimmäinen isompi kokonaisuus tulee olemaan ”laatutyöpaikkojen tiekartta”. Se perustuu ideaan, että Eurooppa ei voi kilpailla työvoiman hinnalla, vaan tärkeää on säilyttää laadukkaat työpaikat.

– Yritämme pelata näillä säännöillä mitä on.

Se mitä Salovaaran mukaan odotettiin, olivat esimerkiksi konkreettisemmat pelisäännöt tekoälylle ja algoritmijohtamiselle työelämässä. Myös sosiaalisen Euroopan eli työntekijöiden oikeuksien pitää edetä. Tavoitteena oli

Näkyvyyden hakeminen suomalaisille palkansaajille. Se on meidän tärkein tehtävämme.

myös etätyödirektiivi ja pitkään toivottu direktiivi psykososiaalisista stressitekijöistä. Aika oli sille jo kypsä, mutta asia on nyt siirretty hamaan tulevaisuuteen.

– Ei tässä laakereilla levätä, vaan mennä eteenpäin.

Trump ja Putin haluavat tulla hämentämään soppaa. Trump ei kuitenkaan keskustele EU:n kanssa.

– Trump tapasi Ursula von der Leyenin ensi kertaa paavin hautajaisissa. Trump on sitä mieltä, että EU on pistetty pystyyn vain USA:n kiusaamiseksi. ●

MAAILMALTA

Anu Hietala

NTF:n pääsihteeri

anu@nordictransport.org

Turvallisuus on liittojen asia

Tiesitkö, että bussinkuljettaja voi loukkaantua vakavasti tai jopa menehtyä törmäyksessä, vaikka nopeutta olisi vain 35 kilometriä tunnissa? Jos työskentelet alalla, ehkä tiesitkin. Mutta monelle tämä tulee varmasti yllätyksenä. Ainakin minulle tuli. NTF:n Oslolla järjestetyn joukkoliikenteen jaostokokouksen jälkeen tiedän paremmin – ja tiedän myös sen, että kuljettajien turvallisuutta on parannettava.

Norjassa on tapahtunut useita vakavia onnettomuuksia, joissa linja-auton kuljettaja on menehtynyt kaupunkiajossa. Yksi ongelma on rakenteellinen: kuljettajan istuin sijaitsee kaukana etuakselin edessä, eikä sitä suojaa samanlainen vahvistettu rakenne kuin esimerkiksi rekan ohjaamoa. Norjalaiset liitot ovat tukeneet tutkimusta siitä, miten törmäykset vaikuttavat bussin rakenteisiin ja miten turvallisuutta voitaisiin parantaa. Ratkaisu on lopulta melko yksinkertainen. Bussin keulaan tarvitaan parempi turvarakenne. Mutta muutos ei tapahdu itsestään eikä ilmaiseksi.

Oslon jaostokokouksessa kuultiin puheenvuoroja niin työnantajilta kuin Norjan liikenneministeriöstä. Viesti oli kaikilla sama: turvallisuutta on parannettava. Mukaan tarvitaan myös linja-autojen valmistajat ja EU:n lainsäätäjät. Norjassa tehty pohjatyo antaa hyvän perustan, eikä

muiden tarvitse aloittaa nollasta. Nyt on aika keskittyä yhteiseen vaikuttamiseen, ja juuri siinä NTF:n julkisen liikenteen jaosto tekee erinomaista työtä. Kokouksessa oli mukana myös ETF:n edustajia, ja seuraava askel on saada viesti kuuluviin Brysselissä. AKT on aktiivisesti mukana jaoston työssä, ja tuo keskusteluun tärkeän suomalaisen näkökulman.

Samaan aikaan kun kirjoitan tätä, NTF:n satamajaosto kokoontuu Kööpenhaminassa. Myös täällä turvallisuus on keskustelun ytimessä. Hollantilaiset kollegat kertoivat Rotterdammista kehitetystä *alusten* turvallisuuskartoituksesta ja siitä, miten liitot ovat olleet aktiivisesti mukana turvallisuuden parantamisessa satamissa. Kuorman kiinnittäminen ja varmistaminen, kuten kaikki satamissa tehtävä työ, on voitava tehdä turvallisesti. Siitä oltiin kokouksessa täysin yksimielisiä. Pöydässä keskusteltiin myös mahdollisuudesta kopioida parhaita käytäntöjä Rotterdamista Pohjolan satamiin. Myös satamajaostossa AKT on vahvasti mukana, ja suomalaiset kokemukset ovat tärkeä osa yhteistä keskustelua.

Molemmissa kokouksissa käytiin vilkasta keskustelua, ja esimerkit eri maista toivat paljon uutta ajattelua. Työturvallisuus on liittojen työtä siinä missä palkat ja työehdotkin. Vain yhdessä voimme taata jäsenille turvallisimmat työpaikat – bussissa, satamassa ja kaikilla kuljetusaloilla. ●

Ay-haasteet samoja Ahvenanmaalla, vain pienemmässä mittakaavassa

Saarimaakunta Ahvenanmaan edunvalvonnan haasteet kuulostavat tutuilta: aktiivit eläköityvät ja nuoria on vaikea saada tilalle. Pienten piirien hyvä puoli on, että kaikki tuntevat toisensa. Joskus kuitenkin vaaditaan tiukkuutta, sanoo puheenjohtaja Hans-Erik Lindqvist.

TEKSTI Jaakko Takalainen KUVA Ilkka Heino

Ahvenanmaalla AKT:n paikallisen yhdistyksen (Ålands Transportarbete) puheenjohtajana on vuodesta 2023 ollut **Hans-Erik Lindqvist**. Hän on ajanut Viking Linen bussia vuodesta 2001, ja tehnyt aiemmin pitkän uran sekä Suomessa että Ruotsissa. Hän on ajanut Ahvenanmaalla bus- sin lisäksi myös rekkaa.

Ay-uraa hänellä on kaikkiaan 15 vuotta, joista viisi yhdistyksen varapuheenjohtajana.

– Uusien jäsenten hankinta on yhtä vaikeaa kuin Manner-Suomessa ja Ruotsissa. Isoissa firmoissa uusien rekrytointi on helpompaa, mutta täällä on paljon pieniä yrityksiä, Lindqvist sanoo.

Hänen mukaansa Loimaan kassan (YTK) vaikutus näkyy, kun ”ihmiset haluavat päästä halvalla ja säästää rahaa”. Nuorten houkuttelu myös linja-auton rattiin on vaikeaa.

– Eivät nuoret halua hakeutua töihin 17 euron tuntipalkalla. Meilläkin yhä suurempi osa kuljettajista on ulkomaalaisia. Onneksi he ovat lähes kaikki vakituisissa työsuhteissa, keikkakuljettajia ei ole, Lindqvist kertoo.

Iron Maiden ja muuta tilausajoa

Lindqvist ajaa itse sekä linjaa että tilausajaja. Kun matkailijoita talvella on vähemmän, hän ajaa myös koululaiskuljetuksia. Koska saarimaakunnassa on teitä vain noin 640 kilometriä, monet tilausajot suuntautuivat Suomeen tai Ruotsiin.

– Seuraavaksi esimerkiksi on Iron Maidenin konsertti Tukholmassa.

Pidätkö yhtyeen musiikista (hevirokkia Englannista vuodesta 1975)?

– En pidä. Minä vain ajan bussilla ihmiset paikalle nauttimaan musiikista, Lindqvist naurahtaa.

Hän kiittelee kesän vilskettä, mutta toteaa, että talvisin ”Ahvenanmaalla on todella hiljaista”. Kaikki niin työelämässä että muutenkin tuntevat toisensa tai ovat olleet samassa koulussa ja niin edelleen.

– Pienissä piireissä on hyvää sosiaalisuutta, mikä joskus helpottaa ay-toimintaa. Mutta ay-asioissa pitää välillä olla tiukkana, Lindqvist sanoo.

Yhteistyö toimii hyvin

Hän kiittää SAK:n aluetoimitsijaa **Kristiina Linnaa** nimenomaan asiaosaamisesta, mikä pohjaa pitkään uraan työsuojelutarkastajana.

– Yhteistyö sujuu todella hienosti, erinomaisesti. Kristiina on huippu, Lindqvist hehkuttaa.

– Se oli onni, että saimme Kristiinan tänne edes osaksi aikaa. Hän paitsi neuvoo tes-asioissa ja osallistuu vuosikokouksiin, myös järjestää ay-koulutusta, kiittelee Hans-Erik Lindqvist. ●

Hans-Erik Lindqvist ajaa linja-autoa sekä reittiliikenteessä että tilausajona Viking Linen väreissä. Kesällä on paljon risteilyistä johtuvaa ajoa, talvella koululaiskuljetuksia.

Uusi SAK:n aluetoimitsija aloittanut Ahvenanmaalla

SAK:n alue- ja järjestöasiantuntijana tammikuussa aloittanut Kristiina Linna haluaa nostaa SAK:n lipun ylemmäs saarimaakunnassa. Neuvonnan lisäksi työhön kuuluu muun muassa työpaikkavierailuja ja ay-koulutusta.

TEKSTI Jaakko Takalainen KUVA Ilkka Heino

Kristiina Linna palvelee kaikkia SAK:n liittojen ahvenanmaalaisia jäseniä, siis myös AKT:laisia. Linnan toimenkuva on varsin laaja. Hän on työskennellyt SAK:ssa vuodesta 2018 alue- ja järjestöasiantuntijana puoleksi Lounais-Suomen alueella, puoleksi ruotsinkielisen Suomen (Svenskfinland) paikkakunnilla (Turun lisäksi muun muassa Kokkolan ja Vaasan seutu).

Vuoden alusta alkaen hänelle ovat edelleen kuuluneet SAK:n ruotsinkielisten palveluiden tuottaminen koko maahan ja lisäksi Ahvenanmaa. Teke mistä ja tulkintaa todella riittää.

– Olen täällä vähintään kymmenen työpäivää kuukaudessa. Mutta kun toiminta on alkanut, olen ollut yli puolet, jotain 60-70 prosenttia ajasta Ahvenanmaalla, Linna arvioi.

Hänellä on pitkä ja monipuolinen, 19 vuoden kokemus valtiolla työsuojelutarkastajana. Näin erilaiset työehtosopimukset ja niiden tulkinta ovat tuttuja. Valtiota ennen hän työskenteli 18 vuotta Viking Linen maapuolen pääluottamusmiehenä.

– Annoin neuvoja 2000-luvun alus- sa puhelimitse ruotsiksi maksullisessa

numerossa, jossa soittajat halusivat nopeasti tulkinnan. Koska tessit olivat pääasiassa suomeksi, sai siinä kääntää lennossa paljon. Onneksi nykyään valtion pitää kääntää kaikki työehtosopimukset myös ruotsiksi, muistelee Linna.

Päivittäisessä työssä puhelinneuvontaa on laajalla skaalalla. Osa soittajista on jopa järjestäytymättömiä.

– Neuvon kyllä heitäkin, mutta kehotan liittymään omaan liittoon. Varsinkin jos heidän asiansa vaatii jatko- toimenpiteitä. Lisäksi välitän kunkin liiton asiamiehen yhteystiedot, jos asia ei ratkea puhelinkeskustelussa.

– Työpaikkavierailuilla suurin osa kyselijöistä on tuki liittonsa jäseniä. Sielläkin tosin voi saada uusia jäseniä hankittua neuvontatyön ohella, Linna toteaa.

Työnantajien edustajien kyselyihin hän vastaa vain niukasti ja lähinnä kehoittaa liittymään oman alan työnantajaliittoon.

Linna pitää myös ruotsinkielistä ay-koulutusta pääasiassa Manner-Suomessa, mutta silloin tällöin myös Ahvenanmaalla.

Ay-koulutuksen kautta tutuiksi
Ruotsinkieliseen ay-koulutukseen ja

↑ Kristiina Linna auttaa osan ajastaan eri SAK:n jäseniä Ahvenanmaalla niin puhelimesta kuin työpaikkakäynneillä. Noin puolet työajasta hän työskentelee etänä Raisiossa.

-tapahtumiin osallistumisesta Kristiina Linna antaa kehuja Ålands Transportarbetaren (ÅT) aktiiveille, sekä nykyisille että aikaisemmille.

– Ay-koulutuksessa he ovat tulleet tutuiksi. Sen jälkeen yhteydenotot ovat olleet helppoja molemmiin puolin. ÅT:lla on aktiivista toimintaa, ja heille on luontevaa pyytää minua tilaisuuksiinsa, Linna kiittelee.

Hänen mukaansa Maarianhaminan ja koko Ahvenanmaan bussiliikenteen kilpailutuksessa on tapahtunut isoja muutoksia. Aikaisemmin suuri Williams Buss on menettänyt pääosan – joka 85 prosenttia – linjoistaan, joten muutosneuvotteluja on luvassa.

Kilpailun voittaja on Axbus vuosil- le 2026-2029. Muutokset ovat vasta käynnissä, joten Linna ei osaa vielä sanoa tarkempia vaikutuksia.

Moottoripyörä ja mökki Bastössä

Kristiina Linnalla on työn vastapainona moottoripyöräiharrastus yhdessä aviomiehensä kanssa. Linnan oma pyörä on kahdeksan vuotta ollut Moto Guzzi Nevada vuosimallia 2007.

– Ajelen rauhallisesti enkä juuri kalastele mutkissa. Vähän siinä renkaat kuluvat enemmän keskikohdaltaan.

Linnan sopeutumista työskentelyyn Ahvenanmaalla helpottaa kesäkuussa 2024 vuokrattu ”mummonmökki” Bastön puolisaaresta. Vapaa-a- nasunnoksi hankittu talo palvelee nyt yöpaikkana säännöllisesti toistuvilla työmatkoilla.

– Paikka on tuulinen, koska vettä on torpan, niin paikalliset sitä kutsuvat, molemmilla puolilla. Näkymät ovat upeat, vuodenaikojen vaihtelu hienoa seurattavaa, Kristiina Linna kiittelee. ●

Tuli vähän erilainen reissu

Ahtaaja Kari Kallioinen matkusti 1980-luvun alussa autolla Saharan läpi. AKT-lehti julkaisee osan hänen matkapäiväkirjastaan.

TEKSTI **Tua Onnela ja Kari Kallioinen**

KUVAT **Tua Onnela, Kari Kallioinen ja Getty Images**

1980-luvun alussa Kari Kallioinen työskenteli Tukholmassa siivoojana. Eräänä päivänä tuli kaverilta puhelu: "Lähdetkö mukaan autoreissulle Afrikkaan?"

Kallioinen piti ideaa älyttömänä ja kieltäytyi. Hänen pomonsa kuitenkin kannusti lähtemään, ja niin kävi, että Kallioinen huomasi olevansa neljän hengen matkaseurueessa mukana.

Reissu ei mennyt ollenkaan niin kuin piti. Suurin muutos tuli heti Afrikan mantereelle saapumisen jälkeen, kun laivaa Marokosta Senegaliin ei mennytäkään. Sisukkaat matkalaiset päättivät ajaa sen sijaan Saharan läpi.

– Kuka nyt tylsälle laivalle haluaisi, kun voi jäädä kiinni Saharan hiekkaan, Kallioinen sanoo.

"Soitellen sotaan lähdettiin"

Kallioinen ja kaverit viettivät Afrikan mantereella yhteensä kaksi kuukautta. Sen lisäksi he ajoivat vielä Euroopan halki niin mennessä kuin tullessa.

Kaikenlaisista yllätyskäänteistä huolimatta koko matkaseurue palasi Suomeen hyvissä voimin ja montaa kokemusta rikkaampina.

Kallioinen sai matkan jälkeen töitä satamasta ja on sillä tiellä edelleen. Hän työskentelee Finnstevellä Helsingin Vuosaaressa.

Enää hän ei ikimailmassa lähtisi samanlaiselle reissulle.

– Kyllä me lähdettiin niin soitellen sotaan. En voi suositella sellaista kenellekään.

– Mutta kaikesta selvittiin. Kun jäimme kiinni, meitä autettiin.

Kari Kallioinen ei lähtisi enää samanlaiselle reissulle.
– Kaikesta silti selvittiin, hän sanoo.

Ceutasta Nigeriin – pohjaa myöten kiinni Saharassa

11.1. Ceuta, Espanja, Afrikan manner

Illalla tulimme laivalla Afrikan mantereelle, Espanjalle kuuluvaan Ceutan kylään. Autossa nukutun yön jälkeen hommaamme kaupungilta keittimen, kanistereita ja auton varaosia ja suunnatamme kohti Marokkoa ja Rabatia.

12.1. Rabat, Marokko

Aamulla lampsimme Suomen lähetystöön ottamaan selvää laivoista Senegaliin. Siinä käy sillä lailla, ettei tähän aikaan vuodesta sitä laivalinjaa seilata.

Emme luovuta. Päättämme ajaa Algerian kautta Saharan läpi Senegaliin. Käännämme nenät kohti Algeriaa.

Kello on kaksi yöllä, kun tulemme rajalle. Leimaa passiin ja kohti Algerian tullia. Puoli kolmen pintaan olemme Algerian puomilla, ja tämä se vasta on vaikeaa. Täällä täytetään lappua lapun perään, tosin kolmen tunnin autossa istuskelun ja odottelun jälkeen.

Laput täytetään ja sitten vielä uudestaan, kun ekat eivät kelpaa. Siihen jäädään rajalle autoon unille.

13.1. Algerian raja

Joku koputtaa auton ikkunaa. Pitäisi häipyä täältä notkumasta. Saamme vaihdettua rahaa ja teemme lähtöä, kun joku koputtaa taas. Alkaa utelemaan passeja ja auton papereita.

Ostamme autoon vaaditun liikennevaikutuksen, mutta taas tulee yksi paikallinen viranomainen lisää tarkastamaan auton.

Lopulta pääsemme lähtemään eteenpäin. Soitamme Suomen suurlähetystöön ja kyselemme neuvoja Saharan ylitykseen autolla. Niitähän tulee, mutta ei kovin rohkaisevia.

Aloitamme parin tunnin paneelikeskustelun. Dave on kovasti menossa, Teemu ja Esa epävarmoja ja itse olen aika vahvasti vastaan. Edestakainen Saharan ylitys näillä eväillä on saatana riski kaikkea.

14.1. Tlemcen, Algeria

Päättämme lähteä Algeriin Suomen lähetystöön kyselemään vähän enemmän. Perillä olemme puoli kolmen aikaan yöllä ja ajamme Suomen suurlähetystön ovelle kikka B vitosella eli palkkaamalla taksin ajamaan edellä.

Parkkipaikalle autoon nukkumaan.

15.1. Alger, Algeria

Täällä on tänään sunnuntai ja kaikki puljut kiinni lähetystöä myöten. Meidän pyyhkäisemme stadista pois ja löydämme kunnon rantsun. Syödään ja löhöillään.

Pimeän laskeutuessa ajamme auton parkkiin jonnekin ja alamme huikkahommiin vähistä jäljellä olevista brenkuista.

16.1. Alger, Algeria

Suurlähetystössä pääsemme itse lähettämään juttusille. Poistumme saatuaamme tukun neuvoja, ohjeita ja varoituksia. Menemme eri lentoyhtiöihin utelemaan lentohintoja Senegaliin. Se on liian kallista.

Ei oikein saada koko päivänä mitään aikaiseksi.

17.1. Alger, Algeria

Treffaamme kolme suomalaista, jotka rohkaisevat lähtemään Saharan ylitykseen.

Ajamme illaksi Blidaan ja hotelli-huoneessa liimailemme karttoja. Kartat ovat laittomia täällä. Koko maa on vähän niin kuin sotilasaluetta, joten karttoja ei saa olla. Jos jää kiinni, voi hyvinkin heilahtaa jokunen vuosi paikallisessa ”täysheittolassa”.

Teemme päätöksen: ajamme Saharan yli.

18.1. Tien päällä, Algeria

Hankimme Blidasta varusteet kuntoon, ja sitten Sahara odottaa. Siitä tulee helvetin raskas keikka.

Ensimmäisten 1900 kilometrin aikana Tamanrassetiin on jonkinlaisista sivistystä, mutta sen jälkeen alkaa noin 600 kilometriä pelkkää tyhjää hiekkaa, ei välttämättä edes tietä. Jos eksyy ”tieltä”, kusessa on.

Lähdemme baanalle puoli kahdeksatoista ja ajamme 585 kilsaa. Aika hyvä, saatiin jotain jo aikaiseksikin.

19.1. Tien päällä, Algeria

Rengasrikosta ja pienestä eksymisestä huolimatta matka taittuu. Tiistaipäivä, ei huolen häivää, ei duunia, ei stressiä, ei kiirettä.

Jotenkin tulen ajatelleeksi kavereita Ruotsissa. Siellä ahertavat päivät päästään pimeässä ja pakkasessa.

20.1. Tien päällä, Algeria

Painelemme huonokuntoista, välillä sateen pois pyyhkäisemää tietä. Näemme yhtäkkiä paikallisen beduiinin heiluttelemassa astiaa tien vieressä. Annamme ukkelille vettä, ja hän kiittelee kohteliaasti. Mietin, missä äijä asuu, mitä hän syö. Missään ei näy mitään muuta kuin hiekkaa ja kiviä.

Sysipimeässä kahdelta yöllä olemme Tamanrassetin ”suurkaupungissa”.

21.1. Tamanrasset, Algeria

Pörräämme koko päivän ympäri stadia. Tuhlailemme loppurahoja mehuun ja mandariineihin ja haemme passeihin ulosmenoleimat.

Menemme vikoilla dinaareilla kupilaan syömään. Tilaamme makkaraa, saamme jotain ihme keittoa. Ei siinä mitään, safkat ovat ihan hyvät.

22.1. Tamanrasset, Algeria

Leipäkaupan kautta matkaan kohti rajaa. Meidän piti liittyä jonkinlaiseen karavaaniin, mutta aamulla ketään ei näy missään, joten lähdemme ominemme painelemaan eteenpäin.

Tuntivauhtia 20–50 Saharan lepoisan auringon alla Chevy nielee kilsoja. Autossa on noin 50 astetta lämmintä.

Hyvinhän tämä näyttää sujuvan ilman karavaaniakin, luulin.

Painava auto ja 400 litraa bensaa tynnyreissä lisäpainona. Viiden jäl-

keen jäämme ekan kerran jumiin. Se on vielä kevyt keikka, ja 15 minuutin päästä jatkamme matkaa. Mutta mitä etelämmäksi pääsemme, löysää hiekkaa on aina vain enemmän ja enemmän.

Päävoitto iskee juuri auringon laskeutua. Siinä ollaan kuin hyttys vaseliinissa. Kärry on pohjaa myöten hiekassa.

Huhkimme tunnin, luovutamme ja päätämme jatkaa aamulla.

Jostain ilmestyy kuitenkin auton valot. Kolme algerialaista tulee katsomaan, mikä on tilanne. Lainaamme heiltä oikeita kunnon hiekkatrakkeja, ja pitkän ja kovan työn päätteeksi auto on kovalla hiekalla.

Äijä kiitellään ja hyvästellään, toivotetaan hyvää matkaa. Tavan mukaan täällä autiomaassa ei tarjota rahaa eikä palkkioita auttajille, mutta Teemu slingaa heille pari Winston-askia väkisin.

Autiomaassa ei tunneta vihollisia ja kaikkia hätään joutuneita autetaan ilman muuta.

23.1. Algerian Sahara

Aamulla heräämme auringonpaisteseen. Päivällä on kuuma, yöllä saattaa mennä miinukselle. Ei muuta kuin hiekan päälle ja menoksi.

Maanpinnassa on paljon vaihtelua, on älyttömän löysää, ihan kovaa ja välillä kivikkoista. Kuinka ollakaan, jämähdämme todella lahjakkaasti kiinni. Onneksemme takaa tulee autoja, joissa on mukana kunnolliset rallit. Yhteisvoimin saamme auton kovalle maalle.

Puoliltapäivin saavumme rajalle, mutta asema on kiinni neljään asti.

Lämpöä on yli 40 astetta, ja alue on pelkkää hiekkaa. Tullirakennus on snadi pömpeli, suomalaisittain luokiteltuna työmaaparakki. Viittä yli neljä pääsemme vaihtamaan seuraavaan maahan: olemme Nigerissä.

Assamakan tulliasemalla musta setä ottaa kaikilta saapuvilta passit parempaan talteen, eivät päästä ketään yön selkään aavikolle.

Tässä mestassa on joku ihmeellinen luonnonkraana, josta tulee jatkuvasti lämmintä noin 35-asteista vettä. Lievä rikinahaju vedessä ei haittaa, koska nyt on lauantai ja viimeksi olemme käyneet suihkussa maanantaina.

Syödään, pelaillaan korttia ja vetäydytään yöpuulle auton uumeniin. ●

Matkakertomus jatkuu syyskuun AKT-lehdessä.

Matkaseurueen uskollinen kulkupeli ja yösija.

Jukka Parkkima kiittää vauhdilla maastossa.
Talvilaji on ehdottomasti hiihto.

Kuljettajien juoksudieselit
hyrräävät kohti Finlandia-
puolimaraton

Sparrausta WhatsAppissa ja rentoa haastamista

Jyväskylän Finlandia-juoksutapatumassa
nähdään akt-läistä vauhtia syyskuussa.
Juoksuharrastus on niin hyvä tapa
hoitaa kuntoa, että yllytykseen
kannattaa suostua, toteavat tämän
jutun haastatellut.

TEKSTI Hannu Tuovinen KUVAT Hannu Tuovinen sekä
Jukka Parkkiman ja Eero Kulmalan kotialbumit

– **N**opea en ole mutta
kyllä minä sen (puo-
limaratonin) jaksan
juosta, naurahtaa
itsensä dieselmoot-
torin kaltaiseksi kuvaileva tamperelai-
nen **Pirjo Stolt**, 56v.

– Huippuaikoja en tavoittele mutta
etenen hitaasti ja varmasti. Tosin aje-
len nykyisin sähköllä joten ehkä jonkin-
moinen sähkölatauskin olisi tarpeen!

Stolt havaitsi kolmisen vuotta sitten
paikallisliikenteen kuljettajan työnsä
tarvitsevan vastapainoksi liikuntaa.
Aiemmilla vuosilla tuttu juoksuhar-
rastus sai elvytyksen ja Kaukajärvellä
asuvan Stoltin juoksukengät saavat
kyytiä lähimaastoissa kolmekin keraa

viikossa, kahdeksan ja jopa 16 kilo-
metrin lenkeillä.

Stolt harrastaa lisäksi kävelyä. Myös
työn lomassa. – Jos päätepysäkillä on
aikaa, käyn kävelemässä vaikkapa vain
muutaman minuutin. Ja koetan yllyt-
tää työkavereitakin samaan, toki myös
juoksulenkillekin.

AKT:n hallituksen tuusulalainen jä-
sen, juoksukärpäsän puraisema **Jukka
Parkkima**, 47v, sai idean AKT:n Talvi-
päivillä Kuopiossa 'yllyttää' Pirjo Stolt
mukaan Jyväskylään puolimaratonille.

– No ei minua kyllä paljon tarvinnut
yllyttää, Stolt tunnustaa sitoessaan
lenkkarin nauhoja.

Parkkima oli jo aiemmin yllyt-
tänyt puolimaratonille AKT-lehden

päätoimittajan **Sini Silvanin**, 57v, ja
nokialaisen hallituksen jäsenen **Eero
Kulmalan**, 44v. Syyskuun ensimmäi-
senä viikonloppuna kaikki neljä ovat
mukana. Ja ekstrana Parkkiman opet-
taja-siskokin innostui mukaan. Finlan-
dia-yllytys puri komeasti!

Mukana treenaamassa (ehkä kym-
pille?), mutta ainakin varmuudella
huoltojoukkoina Jyväskylässä on lisäk-
si linja-autonkuljettaja **Roosa Raute**.

Fiiliksellä ilman valmisohjelmia

Puolimaraton on suht vaativa matka,
sen tietävät kaikki AKT:n porukassa
treenaavat. Finlandian tapahtumasi-
vulla on harjoitusohjelmaa niille, jot-
ka kaipaavat vinkkejä pitkän matkan

juoksuun. Netti on pullollaan erilaisia
juoksuohjeita.

Stolt ei noudata valmiita harjoit-
tusohjelmia vaan kertoo jatkavansa
samanlaista lenkkeilyä mitä on tehnyt
kolmisen vuotta. Edellisen puolikkaan
hän juoksi vuonna 2018.

– Onhan tämä kumma laji: ensim-
mäiset kaksi kilometriä sitä miettii
miksi tuli lähdettyä mutta kun viisi
kilsaa on takana, alkavat hyvät fiilikset
nousta pintaan, Stolt kuvailee.

Samoilla linjoilla on Nokian pape-
ritehtaan terminaalissa työskentelevä
Eero Kulmala.

– En edes tykkää juoksemisesta
mutta teen sitä lähes joka päivä! Kun
Jukka (Parkkima) oli maksanut mi-

↑ Pirjo Stoltin ranteessa on vuoden verran ollut älykello. Harjoitustiedot jäävät talteen kännykän muistiin.

↑ Eero Kulmala ihmettelee välillä itsekin innostustaan. Juoksu tuntuu ilmeisen hienolta.

Lenkin jälkeen venyttely tekee hyvää lihaksille, näyttää Pirjo Stolt.

kossa enemmän asfaltilla, koska Jyväskylässä juostaan kovalla alustalla, Parkkima aprikoi.

Kulmala juoksee reilua kymppiä ja vajaata kymppiä pari keraa viikossa, silloin tällöin enemmänkin.

– Juuri ennen hoohetkeä on syytä kokeilla täydet 21 kilometriä, Kulmala vinkkaa puolimaratonin pituuteen.

Tulostavoite on...

Parkkimaa motivoi liikkumaan säännöllisen epäsäännöllinen työ pääkaupunkiliikenteen kuljettajana. Vuorotyö koettelee lisäksi ruokailu- ja unirytmää.

– Nuorempana oli hieman selän kanssa ongelmia mutta ovat helpottaneet liikunnan myötä. Painon hallinnanakin kannalta on hyvä liikkua riittävästi, 26 vuotta paikallisliikenteessä

↑ Kenkien laadusta ei kannata tinkiä, tietää aiemmin säären rasitusmurtumasta kärsinyt Pirjo Stolt.

työskennellyt ja Tuusulan kivituhkaisia pururatoja viilettävä Parkkima sanoo.

Tulostavoitteita Jyväskylästä ei kuukaan kerro ääneen. Stolt on aiemmin joutunut puolikkaita reiluun kahteen tuntiin mutta nyt Parkkima haastoi hänet alittamaan kahden tunnin rajan.

– Täytynee laittaa hieman enemmän vauhtia askeleisiin. Katsotaan sitten syksyllä mikä on lopputulos, Stolt vastaa.

Kulmalan ja Parkkiman tulostavoite jää nyt hämärän peittoon. Tai ainakaan kumpikaan ei suostu kertomaan tavoitetta julkisesti.

– Olisi hyvä homma jos tulen maaliin ennen Eeroa (Kulmalaa). Parasta on, että hyvässä kunnossa ollaan molemmat, Parkkima toteaa.

AKT:n puolimaratonporukka viestittelee yhteisessä WhatsApp-ryhmässä.

– Hieman siellä sparrataan toisiamme. Pari kertaa olen kertonut harjoittelustani ja varmaan tapahtuman lähestyessä yhteydenpito tiivistyy, Stolt arvioi. ●

nunkin osallistumismaksun Jyväskylään, joukseminen sai taas uutta virtaa, kommentoi terminaalityötä tekevä Kulmala.

Ilman juoksuohjelmaa treenaavat myös Kulmala ja Parkkima.

– Fiiliksen mukaan mennään. Tällä hetkellä paljon maastossa mutta jat-

Pitäisikö osa työehdoista rajata vain jäsenille?

AKT:n puheenjohtaja Ismo Kokko nosti valtuustopuheessaan esiin, että jatkossa liiton jäsenyyden on merkittävä jokaiselle entistä enemmän. – Voidaanko jatkossa osa työehdoista rajata koskemaan vain jäseniä? Kokko esitti uutena avauksena.

TEKSTI Sini Silvän KUVAT Anne-Maarit Valli, Hannele Siika-aho, Sini Silvän ja Ismo Kokko

AKT:n valtuusto kokoontui 21. toukokuuta Helsingissä. Valtuuston puheenjohtaja **Kai Laaksonen** avasi kokouksen ja pohti liki valmista tes-kierroksesta. Siinä jokaiseen neuvottelupöytään tuli raskaita heikennysesityksiä. Ne onnistuttiin torjumaan.

– Kuluva edustajakokouskautta on jäljellä reilu vuosi. On hyvä muistaa, että AKT:ssa päätökset on tehty kentän edustajien toimesta, niin hallituksen kuin valtuuston ja tehdään jatkossakin. Edustajisto linjaa asiat tulevaisuudessa.

Laaksonen painotti, että jäsenet mahdollistavat liiton toiminnan, sen että AKT pysyy vahvana ja uskottavana.

– Edunvalvonnan pitää olla aina kärkiasiana. Se on myös paras argumentti jäsenyydelle. Jäsenten hankkimiseksi tarvitaan kaikki keinot käyttöön työpaikoilla. Se on ainoa keino säilyttää uskottavuus jäsenten etujen puolustajana.

Kierroksen konkretia: 260 miljoonaa euroa

Puheenjohtaja **Ismo Kokko** kertoi valtuustopuheessaan, että liki maalissa olevan tes-kierroksen tuloksena on melko pitkälti palkkaratkaisuja, joihin kyllä voi olla hyvinkin tyytyväinen.

– Jäsenemme saavat suomalaisen linjan mukaisesti korotukset. Kolmessa vuodessa ne ovat yhteensä 7,8 prosenttia.

Puhtaassa rahassa AKT:n edustamilla aloilla työntekijöille jaetaan palkankorotuksina kolmen vuoden aikana yhteensä noin 260 miljoonaa euroa. Se on erittäin merkittävä summa rahaa.

– Tämä kaikki saadaan AKT:n ansiosta. Siitä työstä työntekijöiden hyväksi kannattaa olla ylpeä, Kokko toteaa.

Vientimalli pysäyttää kehityksen

Tes-kierrokselta jäivät kuitenkin puuttumaan työelämän laatuasiat. Esimerkiksi kuljetuksessa ehdottoman tärkeät työ- ja lepoajat eivät kehity.

– Syykin on selvä. Työnantajien ja hallituksen ajama vientimalli toimii kehittämisen jarruna.

Vientimallissa pelataan nollasummapieliä, jossa

← Ismo Kokko linjaa, että tulevaisuudessa liittojen jäsenten pitää hyötyä jäsenyydestään enemmän. Voisiko osan työehdoista tai korotuksista jopa rajata pelkästään jäsenille?

– Koko ajan työpaikoilla on työntekijöitä, jotka valitsevat liiton jäsenyyden, jotta voivat vaikuttaa omaan asemaansa, Niko Blom painottaa.

yhden asian kehittäminen on toisaalta pois. Kokko katsoo, että Suomen seuraavan hallituksen tehtävä on pistää sekä vientimalli että valtakunnansovittelijan asema uusiksi.

– Nykyisessä mallissa työnantajilla ei ole kerta kaikkiaan mitään hävittävää tai pelättävää valtakunnansovittelijan taholta.

Kokko nosti esiin myös kysymyksen niin AKT:n kuin koko ay-liikkeen jäsenmäärän laskusta.

– Itse en keksi muuta kestäväää selitystä kuin tietämättömyyden ja välinpitämättömyyden hälyttävän kasvun. Siihen on saatava stoppi, melkein keinolla millä hyvänsä.

Tulevaisuudessa on mietittävä keinoja, joilla liittojen jäsenet hyötyvät jäsenyydestään enemmän.

– Voidaanko esimerkiksi osa työehdoista rajata koskemaan vain jäseniä? Voidaanko jopa osa palkankorotuksista kohdentaa vain jäsenille? Tässä on pohdittavaa myös poliittisille päätöksentekijöille, Kokko esittää.

Tes-kierroksella tehtiin oikeita asioita

AKT:n 2. varapuheenjohtaja **Niko Blom** nosti puheessaan kärkeen liiton tapahtumissa eri puolelta Suomea saamansa kommentit tes-kierroksesta.

– Viesti jäseniltä on ollut selkeä. Tehtiin juuri se, mitä tässä hetkessä kannatti, tällä kertaa ei ollut oikea aika irtiottoihin.

Toinen viesti on ollut hänen mukaansa yhtä selkeä. Nyt oli oikea aika edetä maltilla, mutta jatkossa suunta on saatava muuttumaan.

Blom muistutti, että AKT:n valtuutetut ovat työpaikalla niitä ihmisiä, jotka näyttävät sen, mitä liitto pohjimmiltaan on ja mihin suuntaan mennään.

– Muistakaa kertoa työpaikoilla, että AKT olemme me ja me olimme ne, jotka sopivat työehdot ja sovimme jatkossakin, Blom kehotti.

Blom haastoi mediaa

Julkisessa keskustelussa työnantajapuoli on tehnyt pitkään työtä sen eteen, millä sävyllä ja miten negatiivisesti ay-liikkeestä julkisesti keskustellaan. Elinkeinoelämän viestit ja tavoitteet ovat menneet mediassa läpi. Taustalla ollut todellinen tarkoitus eli palkansaajien neuvotteluvoiman heikentäminen on toteutunut.

Blom muistuttaa, että asioilla on myös aivan toinen puoli: hallituksen päätökset ovat saaneet monet työpaikoilla liittymään AKT:n jäseniksi.

– Jatkossa meidän pitää saada myös media puhumaan toisella sävyllä: ”Olisiko nyt oikea aika liittyä liittoon, kun työntekijän asema on uhattuna?” ●

← AKT:n viestintätiimi esittelee yhtä viime vuoden toimintakertomukseen liittyvää asiaa – On OK kuulua liittoon T-paitoja. Anne-Maarit Valli (vas.), Sini Silvän ja Hannele Siika-aho.

↑ Tiivistä neuvonpitoa Auror Kiseri on kuulolla, kun Janne Nikamalla on asiaa.

← Kai Laaksonen avaa kokouksen, puheenjohtajiston pöydässä myös Maarit Norhio, Jarkko Arpula, Jape Lovén ja Teija Palosaari.

Järjestäytyminen ja hallituksen toimet puhuttivat valtuustoa

Valtuustossa nostettiin esiin paikallisliikenteen kilpailutus ja keskusteltiin järjestäytymisestä sekä jäsenmäärän kehityksestä.

TEKSTI Hannele Siika-aho

KUVAT Anne-Maarit Valli

↑ Valtuutettu Sami Vastamäen mielestä kilpailutus ei saisi tuoda erilaisia työehtoja

Valtuutettu **Sami Vastamäki** nosti esiin paikallisliikenteen kilpailutuksen ongelmat. Tällä hetkellä tietyillä suurilla kaupunkialueilla on sopimuksissa erilaisia liitteitä, jotka tuovat samaa työtä tekevien palkkoihin jopa tuhansien eurojen eron vuodessa.

– En halua ottaa pois niiltä, joilla on hyvä sopimus sillä missään ei ole sellaisia ehtoja, joita kuljettajat eivät olisi ansainneet. Sopimusehtojen ja palkan pitäisi kuitenkin olla samat kaikille. Meidän pitää suunnitella tulevat neuvottelukierrokset niin, että työehdot saadaan yhtenäisiksi paikkakunnista riippumatta. Luotan siihen, että osaava ja vastuuntuntoinen liiton hallitus tarttuu asiaan, Sami Vastamäki uskoo.

Pitäisikö vapaamatkustajat pudottaa kyydistä

AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** pohti avauspuheenvuorossaan sitä, voisiko vaikka osa työehtosopimuksen määräyksistä koskea jatkossa vain jäseniä. Valtuuston 1. varapuheenjohtaja **Jape Lovén** tarttui tähän.

– Nyt myös vapaamatkustajat saavat kaikki edut. Mutta miltä tuntuisi, jos palkka laskisi yli 500 euroa kuukaudessa. Luottamusmies on tehnyt paljon ja nyt myös vapaamatkustajat nauttivat näistä eduista, olisiko tälle jotain tehtävissä? pohtii Jape Lovén.

Hän kannustaa myös kaikkia valtuutettuja ottamaan jäsenhankinnan työpaikoilla todesta.

– Liittoon kuulumisen on työelämän vakuutus. Nuori saattaa kysellä, mihin mä tätä tarvitsen. Mutta niinhän sitä ottaa kotivakuutuksenkin, vaikka ei toivo, että koti palaisi. Liittoon liitytään, kun asiat ovat vielä hyvin. Ottakaa te valtuutetut myös kentällä kantaa näihin, kehottaa Jape Lovén.

Valtuutettu **Auror Kiseri** on miettinyt, vaikeuttaa-ko jäsenhankintaa ay-jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistaminen.

En usko, että hirveän moni eroaisi sen takia että verovähennysoikeus poistuu. Eivät he sen takia ole liittyneetkään, vaan työehtosopimuksen takia, toteaa Kiseri.

Maan hallitus ei saanut kiitosta. Heikennyksiä on ollut lukuisia. Myös tulevien tekojen epäiltiin olevan palkansaajalle epäedullisia.

– Hallitukselta on varmaan tulossa vielä uusia-kin – idioottimaisia – ideoita, tiivistä valtuutettu **Jani Pajukoski**.

Organisaatiouudistus tehnyt hyvää

Valtuutetut **Marjo Ormaa** ja **Heidi Westerholm** iloit-sivat matkustamohenkilöstölle juuri ennen valtuus-toa saadusta työehtosopimuksen neuvottelutulok-sesta. Matka oli pitkä mutta lopputulos hyvä.

He kiittelevät myös AKT:n organisaatiouudistusta, joka on heidän mukaansa tehostanut sopivasti liiton toimintaa.

– Kentän näkökulmasta muutos on sujunut to-della hyvin, mutta aloitettua säästölinjaa pitää jatkaa, toteaa Marjo Ormaa.

↑ Valtuuston jäsenten Marjo Ormaan ja Heidi Westerholmin mielestä liiton organisaatiouudistus näyttää onnistuneen.

Vuosi 2024 koottuna kirjoihin ja kansiin

Valtuusto hyväksyi liiton vuosikertomuksen liit-teineen. Vuoden 2024 tärkeimmistä tapahtumista julkaistiin nyt myös uudentyypinen tekstinä, ku-vina ja grafiikkana esitetty vuosikertomus, jossa hahmottuu mitä kaikkea liitossa vuoden mittaan tapahtuu. Vuosikertomus julkaistaan AKT:n verk-kosivuilla kaikkien luettavaksi ja tätä versiota voi myös vapaasti jakaa.

Valtuusto käsitteli ja hyväksyi myös tilinpäätök-sen sekä myönsi vastuuvapauden asianosaisille. Li-säksi valtuusto kuuli raportit sijoitussuunnitelmasta sekä jäsenmääräkehityksestä. ●

AKT:n Länsi-Suomen alueen linja-autohenkilökunnan tes-koulutus

AJANKOHTA:

lauantai 6.9.2025 klo 9-17

PAIKKA:

Original Sokos Hotel Vaakuna Pori

KOULUTUS: Linja-autonkuljettajina työskenteleville jäsenille

ILMOITTAUTUMISET keskiviikkoon 13.8. mennessä tästä linkistä https://www.lyyti.in/L_A_TES_LANSI_SUOMI tai qr-koodilla

Paikkoja koulutukseen on 50:lle ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

LISÄTIETOJA KOULUTUKSESTA:

aluetoimitsija Tuulikki Aikio, tuulikki.aikio@akt.fi tai p. 0400 762 689

AKT:n Länsi-Suomen alueen kuorma-autoalan tes-koulutus

AJANKOHTA:

lauantai 27.9.2025 klo 9-17

PAIKKA:

Original Sokos Hotel Vaakuna Pori

KOULUTUS: Kuorma-autoalan tes:n piirissä työskenteleville jäsenille

ILMOITTAUTUMISET

keskiviikkoon 3.9. mennessä tästä linkistä https://www.lyyti.in/K_A_TES_LANSI_SUOMI tai qr-koodilla

Paikkoja koulutukseen on 50:lle ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

LISÄTIETOJA KOULUTUKSESTA:

aluetoimitsija Tuulikki Aikio, tuulikki.aikio@akt.fi tai p.0400 762 689

JURISTIC PARK

SARA SEPPÄNEN

vastaava lakimies

Kuka turvaa palkat, kun työnantaja ajautuu maksukyvyttömäksi?

Vaikeassa taloustilanteessa yhä useampi yritys voi ajautua tilaan, jossa työnantaja menettää maksukykynsä. Työntekijän oikeutta palkkaan ja muihin työsuhdesaattaviin on pyritty turvaamaan lakisääteisellä valtion palkkaturvajärjestelmällä. Palkkaturvaviranomainen on 1.1.2025 alkaen KEHA-keskus.

Mikäli työnantaja ei maksa palkkoja oikea-aikaisesti ja herää epäily työnantajan maksukyvyttömyydestä, tulee työntekijän reagoida tilanteeseen nopeasti. Työntekijän pitää itse vaatia saataviaan. Yhtiö voi ajautua konkurssiin tai olla maksukyvytön jonkun muun syyn takia. Työntekijän on maksukyvyttömyystilanteissa ryhdyttävä rivakasti toimeen. Hänen on haettava palkkaturvaa kolmen kuukauden hakuajan sisällä. Hakuai-ka lasketaan saatavien erääntymisestä maksuun ja käytännössä määräaika hakemukselle on kolme kuukautta tilipäivästä, jolloin palkka jäikin maksamatta.

PALKKATURVA-ASIASSA voi ensin ottaa yhteyttä AKT:n luottamusmieheen ja toiseksi soittaa AKT:n työsuhdeneuvontaan. Työsuhdeneuvonnasta saa apua ja tietoa siihen, miten palkkaturva-asioita voi itse hoitaa. Joissakin poikkeustilanteissa on tehty myös palkkaturvahakemus jäsenen valtuuttamana. Pääsääntöisesti AKT:sta saa apua siihen, miten itse voi vaatia saatavia.

Palkkaturvana voidaan maksaa esimerkiksi peruspalkkaa, lisiä tai lomakorvausta. Saatavat voivat perustua työsopimukseen, työehtosopimuksen tai lakiin.

Pääsääntö on, että palkkaturvana voidaan maksaa vain sellaisia saatavia, joiden peruste ja määrä on saatu selvitettyä. Tästä syystä palkkaturvahakemus on laadittava huolellisesti. Samalla pitää tarkistaa hakemuksessa vaadittujen palkkojen oikeellisuus. Konkurssitilanteissa konkurssipesä voi ottaa palkkaturvamenettelyn hoitaakseen ja tätä varten laissa on säädetty nopeutettu menettely. Tällöin konkurssipesänhoitaja hakee yrityksen kaikkien työntekijöiden palkkaturvaa yhdellä hakemuksella. On kuitenkin hyvä muistaa, etteivät kaikki konkurssipesänhoitajat tee palkkaturvahakemuksia. Viime kädessä palkkaturva-asiansa hoitamisesta on vastuussa aina työntekijä itse. AKT:n työsuhdeneuvonnasta voi kuitenkin saada apua.

PALKKATURVAJÄRJESTELMÄÄ on myös kehitetty vastaamaan tilanteita, joissa havaitaan törkeää alipalkkausta tai työperäistä hyväksikäyttöä. Näissä tilanteissa tavanomainen kolmen kuukauden hakuaja on usein liian tiukka ja määräaikoja onkin pidennetty uhrien aseman parantamiseksi. Rikosasian tutkinta ja käsittely tuomioistuimissa vie oman aikansa. Ihmiskauppa, kiskonta, työsyryntä tai kiskonnan tapainen työsyryntä ovat kaikki rikosnimikkeitä, joihin syyllystyessään työnantaja voidaan tuomita sakkoon tai vankeusrangaistukseen. Näissä tilanteissa oikeus palkkaturvaan säilyy ja hakemus voidaan tehdä kolme kuukauden kuluessa tuomion lainvoimaisuudesta. Palkkaturvan enimmäismäärä on kaikissa tilanteissa 19.000,00 euroa. ●

Vuosilomainfo

Vuosiloman ajankohta ja sen antaminen

- Vuosiloman kesälomaosuus eli 24 päivää on annettava työntekijälle **lomakautena 2.5.–30.9.** työnantajan määräämänä ajankohtana, 24 päivää ylittävä osuus 1.10.–30.4.
- Loma on pääsääntöisesti annettava yhdenjaksoisena.
- Työntekijöille on järjestettävä tilaisuus esittää toivomuksensa loman ajankohdasta.
- Lomapäiviksi luetaan kaikki arkipäivät, myös arkilauantait.
- Sunnuntaita, kirkollisia juhlapäiviä ja juhannusaattoja ei lueta lomapäiviksi.

Loman siirtäminen työkyvyttömyyden takia

- Työnantajan on **työntekijän pyynnöstä** siirrettävä loman tai sen osan alkamista, mikäli työntekijä on loman alkaessa työkyvytön sairauden tai tapaturman johdosta.
- Työntekijän on ilmoitettava työkyvyttömyydestään ennen loman alkamista. Jos ilmoitusta ei tuolloin voida tehdä, se on tehtävä niin pian, kuin se on mahdollista.
- Työnantajan on **työntekijän pyynnöstä** siirrettävä lomaa, jos työntekijä sairastuu vuosilomansa aikana, **siirto alkaa vasta kuuden lomapäivän omavastuun jälkeen.**
- Omavastuuajanaan lasketaan myös yksittäiset sairastumispäivät loman aikana enintään kuuteen päivään saakka.
- Työntekijällä on vastaavasti oikeus saada lomansa siirretyksi, mikäli loman tai sen osan alkaessa tiedetään, että työntekijä loman aikana joutuu sellaiseen sairauden- tai siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön.

Vuosiloman pituus

- Vuosiloman pituus riippuu työsuhteen pituudesta ja sen alkamisajan kohdasta.
- Jos työsuhte on alkanut 1.4.2024 tai ennen sitä, niin lomaa on kertynyt 2,5 pv/kk, jos 1.4.2024 jälkeen, niin 2 pv/kk.
- Lomaa kertyy täysiltä lomanmääräytymiskuukausilta, joita ovat sellaiset kalenterikuukaudet jona työntekijä on ollut työssä vähintään 14 päivänä, työpäivän pituudella ei ole merkitystä.
- Työntekijöille, jotka ovat työsopimuksensa mukaisesti työssä niin harvoina päivinä, ettei 14 päivän sääntö täyty, katsotaan täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi.
- Lomaa kerryttävät myös työssäolopäivien veroiset poissaolopäivät, joita ovat mm. sairaudesta, tapaturmasta ja lomautuksesta johtuvat poissaolopäivät tiettyyn määrään saakka (katso lisää loma-oppaasta tai vuosilomalaista).
- Lomaa kerryttää sellainen kalenterikuukausi, jona työntekijä on ollut työssä vähintään 35 työtuntia.
- Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan ajalta vuosilomaa kertyy enintään kuuden kuukauden ajalta, hoitovapaalta ei kerry lomaa.

Työkyvyttömyyden vuoksi siirretyn loman antaminen

- Työkyvyttömyyden vuoksi siirretty kesäloma on annettava lomakaudella (2.5.–30.9.) ja talviloma ennen seuraavan lomakauden alkua, jos tämä ei ole mahdollista, loma on annettava lomakautta seuraavan kalenterivuoden lomakauden aikana, viimeistään kuitenkin ennen kuin kyseinen kalenterivuosi päättyy.
- Työnantajan on ilmoitettava siirretyn loman ajankohta kahta viikkoa, tai jos tämä ei ole mahdollista, viimeistään viikkoa ennen loman alkamista.

Lomasta ilmoittaminen

- Työnantajan on ilmoitettava vuosiloman ajankohdasta pääsääntöisesti kuukautta, mutta viimeistään kahta viikkoa ennen loman alkamista.
- Jo alkanutta lomaa työnantaja ei missään tapauksessa voi yksipuolisesti keskeyttää.

Vuosilomapalkka

- Yleensä vuosilomapalkka on maksettava ennen loman alkamista (tarkista alan työehtosopimuksesta vuosilomapalkan maksumääräykset).
- Työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta ilmenevät lomapalkan suuruus ja määräytymisperusteet.
- Lomanpalkan määräämiseen vaikuttaa palkanmääräytymisperuste eli se, onko työntekijä viikko-, 2-viikko- tai kuukausipalkalla vai tunti- tai urakkipalkalla.
- Vuosilomanpalkan määrittelystä ja laskemisesta kerrotaan tarkemmin lomaoppaassa, jonka löydät mm. AKT:n extranetistä.

Lomaltapaluuraha tai lomaraha

- Lomapalkan lisäksi maksetaan lomaltapaluuraha tai lomaraha ja se on yleensä puolet lomapalkasta.
- Lomaltapaluuraha maksetaan nimensä mukaan lomaltapaluun yhteydessä.
- Lomaraha maksetaan joko kokonaan tai ainakin osittain jo lomalle jättäessä.
- Molempien maksaminen edellyttää yleensä loman pitämistä sovittuna ajankohtana.

Työehtosopimuksissa on vuosilomaan liittyviä määräyksiä eli kannattaa tutustua oman alan työehtosopimukseen ja AKT:n lomaoppaaseen, jotka kuten myös vuosilomalaki löytyvät AKT:n kotisivuilta osoitteesta www.akt.fi Työehtosopimuksia ja lomaopasta voit myös tiedustella ammattiosastostasi ja aluetoimistoista.

Lämmintä kesää!
Harri Pasanen
edunvalvontapäällikkö

Luottamuksesta joutuu pulittamaan – ja paljon

Suomi on pieni kansakunta, jonka menestymisen tärkeänä rakennusaineena on ollut luottamus. Pieni, yhtenäinen ja vailla suuria luokkaeroja oleva kansakunta kykenee rakentamaan kaikille hyvää yhteiskuntaa konsensuksessa. Luottamus viranomaisiin, poliittikkoihin, kauppiaisiin ja naapureihin on saavutettu ansaitsemalla. Lupaukset ja lauseet eivät luottamuksen rakentamiseen riittäisi, jos niiden takana ei olisi aitoja ja konkreettisia tekoja, jotka lunastavat katseeseen ja kädenpuristukseen perustuvat sopimukset.

TILASTOKESKUKSEN MITTAAMA Kansalaispulssi selvittää kansalaisten mielialaa, tulevaisuuden odotuksia sekä näkemyksiä viranomaisten toimintaan ja viestintään. Kansalaisilta tiedustellaan, kuinka paljon he luottavat julkisiin instituutioihin. Vaikka perinteisesti suomalaiset ovat luottaneet viranomaisiin, on luottamus muihin kuin turvallisuusinstituutioihin heikentynyt koronakriisin jälkeen. Vain luottamus poliisiin ja puolustusvoimiin on pysynyt korkealla tasolla. Sen sijaan luottamus terveydenhuoltojärjestelmään on pudonnut, ja vielä tätäkin suurempi luottamuspula on kohdistunut maan hallitukseen. Tämä selittyy varmaankin sillä, että kansalaisten toiveena on toimiva terveydenhuolto, kestävä julkinen talous ja laadukas koulutus ja varhaiskasvatus. Kun näiden laatu ja saatavuus heikkenevät kansan silmissä, samalla rapisee luottamus asioista päättävää tahoja kohtaan.

Kansalaisluottamuksen tueksi on rakennettu suuri määrä sääntöjä ja lakeja. Järjestyksen kaipausta kuvaa sääntöjen tarkka noudattaminen.

Suomalaiset on kasvatettu noudattamaan sääntöjä miltei itsepäisyyteen saakka. Tietenkin vaadimme samaa kaikilta muiltakin, ja siksi myös vahdimme ahkerasti toisiamme sääntöjen toteutumisessa. Jotamme kiltisti omaa vuoroamme, eikä etuilla hyväksytä. Vuoronumerolappu pitää kaikkien ottaa saapumisjärjestyksessä, eikä lappua saa luovuttaa jonoon saapuvalle jos kyllästyy kesken kaiken jonossa. Liikenteessä ei tule kuuloonkaan, että

Jopa koelaboratorio-
oloissa ihmiset pakkaavat
totelemaan sääntöjä,
vaikka kukaan ei näkisi.

joustetaan järjestyksestä. Oikealta tuleva rysäyttää takuulla päälle, sillä hänellä on etuajo-oikeus! Tai jos väylällä saisi käyttää kahta kaistaa, tosiasiallisesti suvaitaan vain yhdellä kaistalla jonottaminen, jotta kaikille käy selväksi, mikä on täysin joustamaton tulo- ja liikkumisjärjestys. Varsinkaan tyhjää kaistaa ei saa hyödyntää jonon ohittamiseen, myöskään ohituskaistalla. Tämä on rattiraivon syntysija.

SÄÄNTÖJEN TINKIMÄTTÖMYYS näkyy myös jalankulkijoiden käyttäytymisessä. Punaisia valoja päin ei kävellä, vaikkei muuta liikennettä olisi mailla halmeilla. Jopa koelaboratorio-olosuhteis-

ELINA PYÖKKÄNEN
alivaltiosihteeri
työ- ja elinkeinoministeriö

sa ihmiset pakkaavat tottelemaan sääntöjä, vaikka kukaan ei näkisi, eikä joutuisi sakotetuksi tai yliajamaksi.

LIIAN KORKEAN LUOTTAMUKSEN nurja puoli on kova ja karu. Monilta suomalaisilta on ryöstetty varoja, kun he ovat luottaneet heitä kavallusmielessä lähestyviin ihmisiin. Huijaukset ja pankkitilien tyhjentäminen ovat valitettavan yleisiä Suomessa(kin). Poliisin mukaan viime vuosina on tullut ilmi tuhansia petostapauksia, joissa uhrin ovat menettäneet valtavia summia rahaa. Rikolliset käyttävät hyväksi ihmisten hyväuskoisuutta ja nimenomaan luottamusta, kun huijarit esiintyvät pankkivirkailijoina, petosvyyhtien selvittäjinä tai sijoitusneuvojina saadakseen haltuunsa uhrien verkkopankkitunukset. Nyt olemme oppineet, emmekä luota enää edes oikeisiin pankkivirkailijoihin.

Rahan tai omaisuuden menettäminen on hinta liiasta hyväuskoisuudesta. Kovaa hintaa joutuu maksamaan myös se, joka luottaa liikenteessä liikaa toisten kohteliaaseen ajotapaan ja harkintaan. Skuutit ja polkupyörät törmäävät jalankulkijoihin, koska tilannenopeus on hurja ja omaa kaistaa paahdetaan muista välittämättä uppiskaisuteen saakka.

Niinpä valppaus liikenteessä on merkki luottamuksen puutteesta. Voi olla, että epäluottamus muita kohtaan säästää vakavammilta taloudellisilta, henkisiltä ja fyysisiltä kolhuilta. Pitäisikö epäillä kaikkea ja kaikesta? Varmasti pitäisi, mutta jotain tärkeää on menetetty. Kun luottamus on päässyt rapisemaan, sen uudelleen rakentaminen kestää ja maksaa. ●

Fackliga utmaningarna är likadana på Åland, endast i mindre skala

Utmaningarna för intressebevakningen i landskapet Åland låter bekanta: aktiva går i pension och det är svårt att hitta unga för att fortsätta. Den lilla kretsens goda sidor är att alla känner varandra. Ibland krävs dock klara ramar, säger ordförande Hans-Erik Lindqvist.

TEXT **Jaakko Takalainen** BILD **Ilkka Heino**

Hans-Erik Lindqvist har varit ordförande i AKT:s lokala förening Ålands Transportarbetare sedan år 2023. Han har kört Viking Lines buss sedan år 2001, och gjort tidigare en lång karriär i både Finland och Sverige. På Åland har han förutom bussar även kört lastbil.

Fackligt aktiv har han varit i totalt 15 år, varav fem som vice ordförande i föreningen.

– Att värva nya medlemmar är lika svårt som i Fasta Finland och Sverige. I stora företag är det lättare att rekrytera nya, men här är det många små företag, säger Lindqvist.

Enligt honom syns Loimaa kassans (YTK) verkan när ”folk vill ha billigt och spara pengar”. Att locka unga bakom bussratten är svårt.

– Inte vill unga söka sig på jobb för en 17 euros timlön. Allt fler av våra förare är invandrare. Som tur är de alla fastanställda, ingen är på uppkallningskontrakt, säger Lindqvist.

Iron Maiden och andra chartertransporter

Lindqvist kör själv både linjetrafik och chartertransporter. På vintern när det är färre turister, kör han även skolskjutsar. Då det endast finns cirka 640 kilometer väg i Ålands landskap, riktade många chartertransporter till Finland eller Sverige.

– Följande är till exempel Iron Maiden konserten i Stockholm.

Gillar du bandets musik (tungrockare från England sedan 1975)?

– Nej. Jag kör bara folk dit med bussen för att njuta av musiken, skrattar Lindqvist.

Han uppskattar sommarens liv och rörelse, men konstaterar att på vintern ”är det väldigt tyst på Åland”. Alla, likaså i arbetslivet och över lag, känner varandra eller har gått i samma skola och så vidare.

– Det är bra gemenskap i små kretsar, vilket ibland underlättar fackliga verksamheten. Men

ibland måste man vara bestämd då det gäller fackliga frågor, säger Lindqvist.

Samarbetet fungerar bra

Han tackar FFC:s regionchef **Kristiina Linna** i synnerhet för sakkunnighet, som grundar sig på den långa karriären som arbetskyddsinspektör.

– Samarbetet fungerar riktigt bra, ypperligt. Kristiina är toppen, berömmar Lindqvist.

– Det var tur att vi fick Kristiina hit åtminstone till en del av tiden. Inte endast ger hon råd i kollektivavtalsfrågor och deltar i årsmöten, utan ordnar även facklig utbildning, välkomnar Hans-Erik Lindqvist. ●

Som ålänning hoppas Hans-Erik Lindqvist att det i AKT:s verksamhet finns tillräckligt många funktionärer som kan svenska. Nya aktiva kan skrämmas av att de inte kan finska. Själv kan han en aning finska, eftersom han arbetat i Finland.

Ny FFC:s regionfunktionär börjar på Åland

Kristiina Linna som började som FFC:s region- och organisationsexpert i januari, vill lyfta FFC:s fana högre på Åland.

Till hennes arbete ingår förutom rådgivningen, arbetsplatsbesök och utbildande i facklig verksamhet.

TEXT Jaakko Takalainen BILD Ilkka Heino

↑ En del av tiden hjälper Kristiina Linna FFC:s medlemmar på Åland via telefon och via arbetsplatsbesök. Ungefär hälften av tiden arbetar hon på distans från Reso.

Kristiina Linna betjänar alla FFC:s förbunds åländska medlemmar, inklusive AKT:s medlemmar. Linnas arbetsuppgift är ganska omfattande. Hon har arbetat på FFC sedan år 2018 som region- och organisationsexpert, till hälft i Sydvästra Finland, och till hälft på orterna i Svenskfinland (utöver Åbo, också Karleby- och Vasaregionen).

Sedan början av året har hon fortsatt med att ansvara för att producera FFC:s svenskspråkiga tjänster i hela landet och även på Åland. Det finns verkligen mycket att göra och tolka.

– Jag är här minst tio arbetsdagar i månaden. Men efter att verksamheten startat, har jag varit på Åland mer än hälften, ungefär 60-70 procent av tiden, uppskattar Linna.

Eftersom hon har en 19 år lång och mångsidig erfarenhet som arbetarskyddsinspektör hos staten, är många varierande kollektivavtal och tolkning av dem bekanta. Innan hon började jobba hos staten, arbetade hon i 18 år som huvudförtroendeman för Viking Lines landsida.

– Jag gav råd per telefon på svenska i ett betalnummer i början av 2000-talet, där uppringarna ville ha en snabb tolkning. Eftersom kollektivavtalen i

huvudsak var på finska, fick man hastat översätta mycket. Som tur måste staten numera översätta alla kollektivavtal till svenska, minns Linna.

Hennes modersmål och skolspråk är finska, men hemma med mamma var gemensamma språket svenska. Med andra ord är båda inhemska språken flytande.

I det dagliga jobbet görs telefonrådgivning av täckande skala. En del uppringare är till och med inte fackligt anslutna.

– Jag ger även dem råd, men uppmuntrar att ingå i sitt eget förbund. Speciellt om deras fall kräver fortsatta åtgärder. Dessutom räcker jag kontaktuppgifterna för respektive förbundsrepresentant om ärendet inte kan lösas per telefon.

– Vid arbetsplatsbesöken är de flesta som ställer frågorna medlemmar i fackförbund. Emellertid kan man dock värva nya medlemmar vid sidan av rådgivningsarbetet, konstaterar Linna.

Hon svarar endast kort på arbetsgivarnas förfrågningar och hänvisar dem att ingå i ett arbetsgivarförbund på sin bransch.

Linna ordnar även svenskspråkig facklig utbildning i huvudsak på Fasta Finland, men ibland även på Åland.

Bekant genom facklig utbildning

Kristiina Linna berömmar nuvarande och tidigare aktiva i Ålands Transportarbetare (ÅT) för att de deltagit i de svenskspråkiga fackliga utbildningarna och evenemang.

– De har blivit bekanta vid fackliga utbildningarna. Därefter har kontakterna varit ömsesidigt lätta. ÅT har en aktiv verksamhet och det är naturligt för dem att bjuda in mig på sina evenemang, gläder Linna.

Enligt henne har det skett stora förändringar i konkurrensutsättningen av busstrafiken i Mariehamn och hela Åland. Den tidigare stora Williams Buss har tappat majoriteten av sin 85 procent – så samarbetsförhandlingar står att vänta.

Vinnaren är Axbus för åren 2026-2029. Förändringarna har först börjat,

så Linna kan inte ännu säga vad alla effekterna kommer att bli.

Motorcykel och stuga på Bastö

Kristiina Linna har som motvikt till arbetet gemensam motorcykelhobby med sin man. Linnas egen cykel har i åtta år varit Moto Guzzi Nevada årsmodell 2007

– Jag rider lugnt och lutar mig inte så mycket i kurvorna. Däcken slits lite mer i mitten då.

Linnas orientering till arbetet på Åland underlättas av "mormorsstugan" som hyrdes i juni 2024 på Bastö-halvön. Huset som skaffats till feriehus, fungerar nu som ett övernattningsställe under vanliga tjänsteresor.

– Platsen är blåsig för att det finns vatten på båda sidorna om torpet, som lokalbefolkningen kallar det. Vyerna är fina, årstidsomväxlingar är underbara att se, säger Kristiina Linna berömmande. ●

Kiljavan opiston kurssit

Luottamusmiesten jatkokurssi **KUOPIO 25.–29.8 (1. jakso) ja** **29.9–3.10 (2. jakso) (yleinen)** **HELSINKI 22.–26.9 (1. jakso) ja** **27.–31.10 (2. jakso) (AKT)** **AKT-ALT-Palta-Kaupan liitto-** **sopimuskurssi**

Koulutuksen tavoitteena on laajentaa ja syventää luottamusmiehen toimintaa ja työelämän pelisääntöjä koskevia taitoja. Avainsisältöjä mm: kokemukset luottamusmiestoiminnasta, toiminnasta oppiminen, toimintamahdollisuuksien lisääminen, työsopimuslain keskeiset pykälät, luottamusmiehen työsuojelu-yhteistyötoiminta, luottamusmies työyhteisön kehittäjänä, luottamusmiehen arvostus ja merkitys, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja ay-toiminnan kehittäminen, välitehtävä sekä omien taitojen arviointi ja jatko-opinnot.

Työsuojelun jatkokurssi

KUOPIO 25.–29.8 (1. jakso) ja **29.9–3.10 (2. jakso) (yleinen)** **HELSINKI 22.–26.9 (1. jakso) ja** **27.–31.10 (2. jakso) (AKT)** **AKT-ALT- sopimuskurssi**

Kurssin tavoitteena on syventää ja laajentaa peruskurssilla saatua työsuojeluosaamista sekä ohjata näkökulmaa ennakoivaan ja työpaikkaa aktiivisessa yhteistyössä kehittävässä toimintaan. Avainsisältöjä mm: työturvallisuuslain keskeiset pykälät ja työsuojeluvastuut, työsuojelun yhteistoiminta ja yhteistoiminta työpaikalla, riskien hallinta ja turvallisuusjohtamisen periaatteet, työhyvinvointi ja työssä jaksaminen, työsuojelutoiminta työterveyshuollon kanssa, toimialakohtaiset erityiskysymykset sekä välitehtävä.

Talouden perusteet ja tunnus- **luvut 1.–3.9 (yleinen) AKT-ALT-** **sopimuskurssi**

Kurssilla perehdytään yrityksen talousasioihin. Tavoitteena on selvittää yritystoiminnan perusteita. Avainsisältöjä mm: yrityksen taloutta ohjaava lainsäädäntö, perusasiat yritystaloudesta (tilin-

päätös, toimintasuunnitelma, budjetti ja talousarvio, verot ja korot, rahoitus), yrityksen tunnusluvut ja mitä ne kertovat, markkinointi, logistiikka sekä tuotannon läpivienti.

Luottamusmiesten peruskurssi **1.–5.9 (AKT) AKT-ALT-Palta-** **Kaupan liitto- sopimuskurssi**

Kurssin tavoitteena on aloittaa luottamusmiehen perustaitojen ja -tietojen oppiminen. Tavoitteena on myös luottamusmiehen tehtäväkokonaisuuden ymmärtäminen sekä oikeuksien tiedostaminen, mikä auttaa selviytymään työpaikan ongelmatilanteissa. Avainsisältöjä mm: luottamusmiehen perustehtävät ja verkostot, luottamusmiehen oikeudet ja velvollisuudet, työoikeuden perusteet, työehtosopimuksen tulkinta ja liiton apu, yhteistoimintamenettely, neuvottelutoiminnan perusteet, luottamusmiehen ja jäsenistön luottamus, luottamusmieheksi kehittyminen sekä ay-liikkeen merkitys ja tulevaisuus.

Työoikeuden peruskurssi **8.–12.9 (yleinen) AKT-ALT-** **sopimuskurssi**

Kohderyhmänä ovat peruskurssin käyneet luottamusmiehet ja työsuojeluedustajat. Kurssin tavoitteena on lisätä luottamushenkilöiden normituntemusta ja itsenäistä toimintakykyä sekä valmiuksia ratkaista oikeudellisia kysymyksiä työpaikalla. Avainsisältöjä mm: työoikeuden luonne, peruskäsitteet ja keskeiset periaatteet, työsuhteen ehtojen määräytyminen ja niiden muuttaminen, työsopimuslaki käytännössä, yhteistoimintalaki ja -menettely sekä työoikeuden ajankohtaiset teemat ja tuoreimmat oikeustapaukset.

Yksityisyyden suoja ja **työelämä 15.–16.9 (yleinen)**

Kurssin tavoitteena on antaa valmiuksia hoitaa yksityisyyden suojaan ja henkilötietoihin liittyvät asiat käytännössä yhteistoiminnassa työnantajan kanssa. Avainsisältöjä mm: EU:n tietosuojalaki, henkilötietojen kä-

sittelyn yleiset edellytykset ja sääntely, tarpeelliset henkilötiedot työsuhteen kannalta, terveydentietojen käsittely, päihdetestaus ja muut henkilötiedot, tekninen valvonta, tietoverkkojen käyttö ja valvonta, sosiaalinen media sekä työpaikan yhteistoiminta ja henkilöedustajan rooli tietosuojasasioissa.

Päälouottamusmiesten **täydennyskurssi 15.–17.9** **(yleinen) AKT-ALT-Palta-** **Kaupan liitto- sopimuskurssi**

Koulutus on suunnattu luottamusmiehille, jotka eivät ole muuttamaan vuoteen käyneet kurseilla tai joilla on vaikeuksia tehtäviensä tärkeysjärjestyksen, oman jaksamisensa ja ajankäyttönsä kanssa. Tavoitteena on lainsäädännön muutoksien huomioiminen luottamusmiehen tehtävässä sekä uuden toimintatavan herättäminen että luottamusmiehen roolin ymmärtäminen tulevaisuuden näkökulmasta. Avainsisältöjä mm: luottamusmiehen perusasioiden kertaus, tärkeimmät uudet laki- ja sopimuspykälät, ajankäytön riittävyys, yhteistyö muiden edustajien kanssa ja sukupolvenvaihdos sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset muutokset.

Työ ja henkinen hyvinvointi **15.–19.9 (yleinen) AKT-ALT-** **sopimuskurssi**

Kohderyhmänä ovat työsuojelun ja luottamusmiesten perus- ja jatkokurssit käyneet. Mitä kaikkea luottamustehtävissä kohtaa? Mihin kaikkeen pitää venyä ja kuinka jaksaa itse? Oman jaksamisen kulmakivet löytyvät tekemisen kautta. Avainsisältöjä mm: henkisen hyvinvoinnin edellytykset työssä, voimavarat ja jaksaminen, hyvä vuorovaikutus työyhteisössä, päihteet ja hoitoonohjaus, ratkaisukeskeinen lähestymistapa ongelmiin sekä ravinnon ja liikunnan merkitys henkiselle jaksamiselle. Otathan mukaan myös ulkoliikuntaan sopivat vaatteet!

Toimivat ja terveelliset **työajat 17.–19.9 (yleinen)**

Kurssin keskeinen teema on työaikojen

kuormittavuus ja jaksaminen vuoro-työssä sekä uusien työaikajärjestelmien kehittäminen terveystietoa käyttäen. Tavoitteena on kehittää työpaikoille toimivia ja terveellisiä työaikamalleja. Terveet ja tuottavat työajat vaikuttavat positiivisesti henkilöstön hyvinvointiin, sitoutumiseen ja työsuorituksiin. Avainsisältöjä mm: työaikajärjestelmät suhteessa työaikalainsäädäntöön, työaikojen vaikutus hyvinvointiin ja terveyteen, vuorotyöntekijän kuormittuminen ja terveyshuolto, toimivat työaikamallit sekä työaikojen kehittäminen yhteistyössä.

Riskien hallinta: työsuojelun **täydennyskurssi 22.–24.10** **(yleinen) AKT-ALT-Palta-** **Kaupan liitto- sopimuskurssi**

Avainsisältöjä mm: turvallisuuden hallinta, peruskäsitteet ja riskien arvioinnin tarkoitus, vaaratekijät, niiden tunnistaminen ja arviointi, riskien arviointi eri menetelmillä sekä turvallisuusjohtamisen ja inhimilliset virheet.

.....

LISÄTIETOJA koulutuksista ja kustannusten korvauksista AKT:n kotisivuilta: www.akt.fi / koulutus, mistä löytyvät myös kurssihakemuslomakkeet. Niitä on saatavissa myös työpaikkojen luottamushenkilöiltä, ammattiosastoilta ja AKT:n aluetoimistoista.

Lisätietoja koulutuksiin liittyvistä asioista lisäksi: www.kio.fi

AKT:n järjestö- ja koulutustoimitsija Esa Tuominen p. 050-5369056 / esa.tuominen@akt.fi

Kursseille hakeutuminen:

Hakeudu kursseille ajoissa. Täytä kurssikaavake ja toimita se työnantajallesi viimeistään kolme (3) viikkoa ennen kurssin alkua. Jos työnantaja hyväksyy opintovapaasi, hän allekirjoittaa hakeumuksen ja ottaa kaavakkeesta oman kappaleensa. Toimita loppuosat ammattiosastolle, oman alueesi aluetoimistoon

tai lähetä se suoraan AKT:n järjestö- ja koulutustoimitsijalle. Työnantaja voi tietysti perustein siirtää opintovapaan antamisen yhden kerran myöhempään ajankohtaan. Siinä tapauksessa kannattaa selvittää mikä on seuraavan vastaavan kurssin ajankohta. Siirto voidaan tehdä kuuden (6) kuukauden päähän tai enintään siihen saakka, kunnes seuraava vastaava koulutus järjestetään. Jos lähdet kurssille vapaa-aikanasi tai lomalla, et tarvitse hakemukseen työnantajan allekirjoitusta. Mikäli pääset kurssille, toimittaa opisto sinulle kurssikutsun noin kaksi viikkoa ennen kurssin alkua. Kannattaa myös ilmoittaa omalle ammattiosastollesi, että olet menossa kurssille. Osastosi saattaa maksaa kurssilaisilleen oman stipendin. Kurssilaiset majoittuvat 1 hengen huoneissa.

Kurssin peruutusehdot:

Ilmoittautuminen kurssille on sitova. Jos et pakottavan esteen vuoksi voi osallistua kurssille, ilmoita siitä mahdollisimman pian Kiljavan opistolle, puh.09-276251 tai kiljavan_opisto@kio.fi. Peruuttamatta jätetystä paikasta perimme maksun (50€) kurssilaiselta.

Peruutusmaksua ei peritä, jos kurssilaisella on esittää lääkärintodistus tai muu todiste esteestä.

Tietoa korvauksista:

SOPIMUSKURSSIT: Mikäli toimit työpaikallasi luottamushenkilönä, maksaa työnantaja sinulle kurssin ajalta ansionmenetyksen (kurssiajan palkan) 8h/pv. Sopimuskursseissa liitto maksaa kurssimaksun, materiaalin sekä matkakulut.

JÄRJESTÖKURSSIT: Sopimuskurssien ulkopuolisia kursseja kutsutaan järjestökursseiksi. Jos kurssi, jolle olet kiinnostunut menemään, ei kuulu koulutussopimuksen piiriin, on sinulla mahdollisuus anoa opintovapaata. Tällöin työnantaja ei maksa kurssin ajalta palkkaa, eikä osallistu muutenkaan kurssin kustannuksiin. Liitto ja ammattiosasto maksavat sinulle tällöin ansionmenetyksen stipendinä ja päivärahoina, joka on verovapaata sekä matkakulut. Stipendi ja päiväraha on vuonna 2025 yhteensä 88,86 € / pv. Ammattiosaston osuus tästä on 17,77 € / pv.

Mikäli sinulle tulee kurssin ajalta ansionmenetyksiä, pyydä työnantajalta ansionmenetystodistus.

KUUKAUDEN KURSSIVINKKI

.....

Työsuojelelun peruskurssi 1.–5.9 (AKT) AKT-ALT-sopimuskurssi

Kurssi on tarkoitettu työpaikoilla työsuojelelutehtävissä toimiville, niihin aikoville sekä luottamusmiehille. Kurssin tavoitteena on selvittää työsuojeleluun liittyvät perustiedot ja perehtyä toimintaa ohjaaviin säädöksiin. Kurssilla tutustutaan työsuojeleluorganisaatioon sekä työsuojeleluhenkilöstön tehtäviin ja rooleihin. Kurssilla saadaan perustiedot myös työn ja terveyden vuorovaikutuksesta sekä työhön liittyvistä kuormitustekijöistä. Avainsisältöjä mm: työsuojelelun peruskäsitteet, toiminta-alueet, tavoitteet ja työhyvinvoinnin merkitys, työsuojelelutehtävissä toimivien ihmisten tehtävät, oikeudet ja velvollisuudet, työsuojelelun säätelevän lainsäädännön pääperiaatteet, ennakoiva työsuojelelutointi ja vaarojen arviointi, tapaturma-ajattelu ja jälkivalvonta, työn ja ympäristön kuormitustekijät, työsuojeleluongelman ratkaisuperiaatteet sekä toimialakohtaiset erityiskysymykset.

Huolintapäivillä selkeät suunnitelmat useaksi vuodeksi

Huolintapäiviä pidetään seuraavan kerran 27.–28. syyskuuta Helsingissä Hotelli Presidentissä. Jo nyt seuraavat paikkakunnat ovat tiedossa vuoteen 2027.

TEKSTI Sini Silvén KUVA Juha Häkkinen

Viime vuonna AKT:n huolintapäivät järjestettiin Porissa. Se oli ensimmäinen kerta, kun huolintaporukan tapaamisia oli Kiljavan ulkopuolella. Tänä syksynä kokoonnutaan Helsinkiin, minkä toivotaan houkuttelevan paikalle uusia kasvoja. Syyskuun huolintapäivillä ovat mukana sopimustoimitsijat Jari Kudjoi ja aluetoimitsija Jari Korhonen.

Huolinta-alan varastoterminalien työntekijöiden aktiivinen porukka on tiivis ja toimielias. Siksi suunnitelmia on nyt tehty useammaksi vuodeksi. Huolintapäivät ovat aina samaan aikaan eli syyskuun viimeisenä viikonloppuna. Seuraavana vuonna 2026 Turussa ja 2027 Tampereella.

– Meillä on pieni, mutta todella hyvä ja aktiivinen porukka, järjestäjiä edustava huolintajaoston – puheenjohtaja ja osaston 007 jäsen Oskari Kolehmainen kertoo.

Huolintapäivien ydin on Kolehmainen mukaan yhdessäolossa. Arkiin huolinta-alan ihmisillä on aika vähän mahdollisuuksia olla tekemisissä keskenään. Huolintapäivät tarjoaa mahdollisuuden verkostoitumiseen ja siihen, että tutustutaan paremmin. Päästään juttelemaan oman alan asioista.

– Viime kerran mukana oli ihan uusia, vasta luottamusmiehenä aloittaneita.

Ilmoittautuminen huolintapäiville avautui kesäkuussa ja päättyy 31.

↑ Oskari Kolehmainen omalla työpaikalla on edessä isoja uudistuksia.

elokuuta. Tapahtumaan odotetaan pariakymmentä aktiivia.

Suuri fuusio tekeillä

Kolehmainen toimii DSV Solutionsin varastotyöntekijöiden pääluottamusmiehenä. Hän kertoo, että eniten eteen tulevat tes-asiat, joita tullaan kysymään päivittäin.

– Omalla työpaikalla edessä on fuusio. DSV:stä tulee yksi maailman isommista kuljetus- ja logistiikkayrityksistä, kun se yhdistyy Schenkerin kanssa eli kaksi isoa yritystä yhdistyy, Kolehmainen kertoo.

Yhdistyminen tarkoittaa muutoksia myös varastojen kannalta. Tässä vaiheessa kaikki on kuitenkin ilmassa, eikä tilanteesta tiedetä vielä enempää. ●

OSASTOT TOIMIVAT

ETELÄ-SUOMI

Kotka os. 001/saaripäivä

Kotkan Autoalantyöntekijät ry järjestää saaripäivän jäsenilleen osaston lomanviettopaikassa Saunasaareissa. Päivää vietetään la 12.7.2025. Saaripäivää vietetään saunoen, uiden, tikkaa heittäen ja makkaraa grillaten. Tarjolla saareissa lohisoppaa ja kahvit. Kuljetukset saareen alkavat klo 9.30 Santalahden vierasvene satamasta. Ilmoitathan tulostasi 2.7.2025 mennessä p.0400959304 tai osaston sähköpostiin aktosasto001@gmail.com

Kotka os. 001 ja 075/syksyn kerho

Alkaa syksyllä 4.9.2025 osaston toimistolla osoitteessa Kymenlaaksonkatu 11 A 1. Ovi aukeaa klo. 11 Tervetuloa.

Kotka os. 001 ja 075/eläkeläisten kesäjuhla

Lähdemme Voikkaalle alueen kesäjuhlaan 17.7.2025. Auto lähtee Kotkan linja-autoasemalta klo 10:30 Hovinsaar-Karhuvuori-Karhula klo 10:50. Lisätietoja Taunolta p. 0400 916921

Lahti os. 003/Linnanmäen hupirannekkeet

Osasto on varannut kesälle 2025 Linnanmäen Isohupi-rannekkeita. Jäsenetuhinta 40€/kpl. Rannekkeet tilattavissa lomakkeella kotisivuilta www.akt003.com

Lohja os. 055/kesäretki

Osasto tekee retken lauantaina 13.9.2025 Kotkaan, jossa kiertäjä, lounas ja tustuminen merikeskus Wellamoon. Kahvitauko mennessä Porvoossa, tullessa paikka avoin. Puolison saa ottaa mukaan. Lähtö Lohjalta klo 9, paluu illalla. Tiedustelut ja ilmoittautumiset Lauri Mäkiselle p. 0400925723 iltaisin tai s-postilla Bussilatte2013@gmail.com viimeistään 24.8.2025. Toimikunta

Virkkala os. 077/mato-onki kilpailut

Osaston mato-onki kilpailut pidetään 6.9.2025 Pähkinäniemessä Virkkalassa klo 10–13. Tarjolla: Makkaraa, juomaa ja lapsille palkinnot. Tervetuloa. Toimikunta

ITÄ-SUOMI

Kuopio os. 016/lounasristeily

AKT Kuopion os. 016 tarjoaa 50 ensimmäiselle 9.8.2025 klo 15–19 lounasristeilyn eteläiselle Kallavedelle Ritoniemeen sivuten. Lähtö Kuopion matkustajasaatamasta Koski-laivalla. (Paikalle n. 10 min aikaisemmin). Ilmoittautuminen Riitalle 044 3316095 mielellään viestillä.

Viestiin lähtijän/lähtijöiden nimet sekä puhelinnumero viimeistään 26.7.2025. Tervetuloa mukaan!

Kuopio os. 016/eläkeläiset

Teatterimatka Suomussalmelle la 2.8. Esitys Tonkkapostia. Hinta 65 €. sis. kuljetus Kuopion Tila-auton tilausajobussilla, lippu esitykseen ja väliaikakahvit pullan kera. Lähtöajat: Nilsia, bussipysäkki klo 7 Kuopio, matkakeskus klo 8, Siilinjärvi, linja-autoasema klo 8:30. Lisätiedot ja ilmoittautumiset Karille pe 18.7. mennessä p. 0400 982563

Kuopio os. 016/eläkeläiset

Syyskuun tapaaminen ma 1.9. klo 11. Ravintola Käskynkää. Kokouksen jälkeen yhteinen ruokailu. Omavastuu 10 €

Joensuu os. 039/mökkitalkoot

Mökkitalkoot pidetään Uimaharjun mökillä la 28.6.2025 alkaen klo 9. Tarkoituksena kasata kaadettuja ja pilkottuja puita. Lisätietoja Sami Maksimainen 0405250657.

Joensuu os. 039/työväen musiikkitalpahtuma

Työväen musiikkitalpahtuma Musarit Valkeakoskella 24.–27.7.2025. AKT tukee lippua 75 % ja osasto majoitusta 200 €/hlö/tapahtuma. Lisätietoja AKT.fi ja Sami Maksimainen 0405250657

Joensuu os. 039/eläkeläiset

Kesäteatteri tuki 20 € henk. Pekalta kuittia vastaan yhteen näytökseen pk-alueella kesän aikana, säilytää lippu tai kuitti.

Joensuu os. 039/eläkeläiset

Kesätapahtuma 18.9.2025 osaston mökillä Kivelässä klo 10. Kahvit ja makkarat tarjotaan. Ohjelmassa saappaanheitto, betangue ja tikka. Kivelän osoite Hiekkalanpolku 3, Niittylahti. Tervetuloa!

Lappeenranta os. 062/rantaonkikilpailut

Rantaonkikilpailut sunnuntaina 13.7.2025 klo 10–13 Hyötiönsaareissa. Mikonsaarentietä 500 m, vasemmalla puolella parkkialue ennen patotietä. Sarjat: Nuoret, naiset, miehet yleinen ja miehet yli 65 v. Ilmoittautuminen kilpailupaikalla. Osaston jäsenet perheineen kaloja nappaamaan!

Lappeenranta os. 062/eläkeläiset

AKT:n Kaakkois-Suomen alueen Eläkeläisten Kesätapahtuma Kouvolassa torstaina 17.7.2025 klo 12 alkaen. Osasto

OLEMME MUKANA

POWER TRUCK Show

POWERPARK HÄRMÄ
8.-9.8.2025

AKT:n löydät osastolta U3203

tarjoaa bussikyäydin ja lounaan jäsenille. Avcit maksavat lounaan itse. Linja-auton reitti ja aikataulu: Imatran Keskusliikenneasema klo 9, Olavinkadun kautta, tarvittaessa Joutseno, Lappeenranta Ratakadun pysäkki, toimiston kohdalla klo 10. Ilmoittautumiset 8.7. mennessä Sirpalle p. 040 766 2951. Mahdolliset ruoka-ai-neallergiat ilmoittautumisen yhteydessä. Tervetuloa mukaan!

Lappeenranta os. 062/90-vuotisjuhla

Tulossa osaston 90-vuotisjuhlat lauantaina 29.11.2025. Laita päivämäärä jo kalenteriisi!

Tohmajärvi os. 067/kesäretki

Tohmajärven autoalantyöntekijät ry os.

067 kesäretki Peurunkaan 26.–27.7.2025. Yksi yö kylpylähotellissa ja kaikkea muuta ohjelmaa mitä Rami sattuu keksimään. Hinta 100€ jäsen/puoliso/lapsi. Ilmoittautuminen Ramille 4.7.2025 mennessä, 044-5158592

POHJOIS-SUOMI

Oulu os. 058/eläkeläiset

Oulun Seudun Autoalantyöntekijät ry eläkekerhon toiminta jatkuu syyskaudella alkaen 04.09.2025 klo 13 paikassa Oulu 10, 2krs, Torikatu 10, klo 13. Ensimmäisen kerhokerralla pelataan bingoa 3 €/lehti ja tarjolla pulla kahvit 2 €. Toimikunta kiittää kerholaisia kuluneesta keväästä ja toivottaa hyvää kesää. Toimikunta

LÄNSI-SUOMI

Seinäjoen os. 018/80-vuotis juhlat

Seinäjoen Automiehet ry os. 018 järjestää jäsenilleen aveceineen 80-vuotis juhlan la 13.9.2025 alkaen klo 16. Paikkana on Hotelli Fooninki, Hyllykallio. Ohjelmassa on ruokailua, puheita sekä iloista meininkiä. Illan päätteeksi tanssit. Sitovat ilmoittautumiset 24.8.2025 mennessä toimisto@seinajoenautomiehet.fi. Tarvittaessa hotellihuoneen voit varata Hotelli Fooningista p. 06 42177001. Tervetuloa! Toimikunta

Kokemäki os. 065/Pärnun matka

Kokemäen Kuljetustyöntekijät ry os. 065 järjestää ja kustantaa jäsenilleen matkan Pärnuun 19.–21.9.2025. Mukaan pääsee 40 ensin ilmoittautunutta, majoitus 2h huoneissa. Matkaan lähdetään 19.9. klo 6.15 OK-bussien hallilta Muuntamokadulta, ensimmäinen pysähdys Huittisten Shell klo 6.35. Aamupala laivalla. Paluu 21.9. klo 16.30 lähtevällä laivalla. Sitovat ilmoittautumiset koko nimellä henkilötunnuksineen 31.7.2025 mennessä nroon 0401878654. Perumattomasta varauksesta veloitamme 100 €. Tervetuloa! Toimikunta

SISÄ-SUOMI

Mänttä os. 064/saunailta

Mäntän Seudun Autoalantyöntekijät ry os. 064 saunailta pidetään 26.7.2025 klo 17 Rantaravintola Isabellin saunalla. Tervetuloa! Toimikunta

Jyväskylä os. 045/Eläkeläiset

Osaston 045 eläkeläisten kahvitilaisuudet jatkuvat Järjestöjentalolla (Kalevankatu 4, osaston toimitila) syys-, loka- ja marraskuun ensimmäinen ja kolmas keskiviikko klo 11. Rohkeasti mukaan uudet ja vanhat, ei tarvita erillistä ilmoittautumista. Toimikunta

Muistathan lähettää osastosi ilmoitukset 21.8. mennessä aluetoimistoon!

Myöhässä saapuneita ilmoituksia emme valitettavasti voi ottaa vastaan, joten laitathan päivämäärän muistiin jo nyt.

Kiitokset ja kuolinilmoitukset lähetetään osoitteeseen ilmoitukset@akt.fi

Kuolleet

Osasto 016:n jäsen

Heikki Hartikainen

s. 21.12.1941
k. 13.05.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset ja
AKT:n Kuopion os. 016 ry

Osasto 076:n jäsen

Martti Olavi Tapaninen

s. 07.05.1954
k. 09.05.2025

Muistoa kunnioittaen

Omaiset
Iisalmen Autoalantyöntekijät ry

Osasto 022:n jäsen

Pekka Kotiranta

s. 21.10.1943
k. 02.05.2025

Muistoa kunnioittaen

Lauttakylän Tavaralinjamiehet ry

Osasto 078:n jäsen

Esa Tikkala

s. 14.08.1956
k. 04.04.2025

Pitkäaikaisen työkaverimme muistoa kunnioittaen

Omaiset perheineen sekä
Nobina West korjaamon työntekijät

AKT:n Huolintapäivät Helsingissä 27.–28.9.2025

AJANKOHTA:

lauantai 27.9. klo 10.00. – sunnuntai 28.9. klo 14.00

PAIKKA:

Sokos Hotelli Presidentti, Eteläinen Rautatiekatu 4, 00100 Helsinki

Koulutus on suunnattu AKT:n aktiiveille: luottamusmiehillä, työsuojeluvaltuutetuilla ja osaston toimikuntien jäsenillä.

ILMOITTAUTUMINEN

Huolintapäiville 31.8. mennessä tästä linkistä <https://www.lyyti.in/huolintapaivat2025>

Osallistujapaikkoja on varattu 20:lle ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

MAJOITUS:

Majoittuminen 2 hengen huoneissa. Hinta: Standard kahden hengen huone 172 €/huone/yö. Ilmoittautumisen yhteydessä ilmoitetaan huonekaveritoive. Huolintapäivien järjestäjä varaa majoituksen ja osallistuja maksaa itse huoneen saapuessaan ja veloittaa sen ammattiosastoltaan.

MATKAT:

Ammattiosastot vastaavat jäsentensä matkakuluista.

JÄRJESTÄVÄ OSASTO:

Helsingin Autoalantyöntekijät ry, os. 007

LISÄTIETOJA:

Oskari Kolehmainen 0500 764984 tai oskari.kolehmainen@gmail.com

ALUSTAVA OHJELMA

Lauantai 27.9.

klo 10–16 Huolintapäivien avaus ja ajankohtaista huolinta-alalta

klo 19–22 Illallinen

Sunnuntai 28.9.

klo 9–12 Kokous jatkuu

klo 12–14 Lounas ja kotimatalle

Mitä ovat lomapalkka, lomaraha ja lomakorvaus?

Kassa vastaa

Lomapalkasta, lomarahasta ja lomakorvauksesta puhutaan usein ikään kuin ne olisivat toistensa synonyymejä. Näin ei kuitenkaan ole, vaan kyse on eri asioista, joita ei pidä sekoittaa keskenään. Lomapalkka ja lomakorvaus perustuvat lakiin, kun

taas lomarahan maksaminen perustuu joko työehtosopimukseen, työpaikalla noudatettuun käytäntöön tai työsopimukseen. Nämä kolme loma-asiaa otetaan myös eri tavoin huomioon ansiopäivärahaa määriteltäessä.

Lomapalkka

Lomapalkassa on kyse **loma-ajalta maksettavasta palkasta**. Se on siis vuosiloma-ajalta maksettavaa vakiintunutta palkkatuloa, joka otetaan huomioon päivärahan määrää laskettaessa. Lomapalkan lisäksi loman ajalta ei tavallisesti makseta muuta palkkaa. Sen laskemisesta ja maksamisajankohdasta on yleensä sovittu tarkemmin eri alojen työehtosopimuksissa. Kokoaikatyön vuosiloma-ajalta ei ole oikeutta päivärahaan, mutta osa-aikatyön vuosiloma-aika ei ole esteenä päivärahan maksamiselle. Osa-aikatyöstä maksettu lomapalkka huomioidaan maksuajankohdan sovittelujakson tulona.

Lomaraha

Lomaraha tai niin sanottu lomaltapaluu-
raha on useimmissa työsuhteissa käytössä oleva **lisäpalkkio, jonka suuruus on puolet loma-ajan palkasta**. Lomarahan maksaminen ei perustu vuosilomalakiin vaan joko työehtosopimukseen, työpaikalla noudatettuun käytäntöön tai työsopimukseen. Eri työehtosopimusten säännökset lomarahasta voivat poiketa toisistaan. Työntekijällä ei siis ole automaattisesti ilman eri sopimusta oikeutta lomarahaan. Kokoaikatyöstä maksettu lomaraha ei ole vakiintunutta palkkatuloa eikä sitä näin ollen oteta huomioon päivärahan määrää laskettaessa. Sitä ei myöskään kokoaikatyön päättyessä jaksoteta eikä sovitella. Sen sijaan osa-aikatyöstä määräytyvä lomaraha otetaan huomioon soviteltavaa päivärahaa maksettaessa.

Lomakorvaus

Lomakorvauksella tarkoitetaan **korvausta pitämättömästä vuosilomasta**, joka maksetaan työsuhteen päättyttyä tai työntekijän lähtiessä esimerkiksi asepalvelukseen. Lomakorvaus vaikuttaa ansiopäiväraha-oikeuteen siten, että työsuhteen päättyessä pitämättömät vuosilomat jaksotetaan, mikä siirtää ansiopäiväraha-oikeuden alkamisajankohtaa. Jaksottaminen tarkoittaa käytännössä sitä, että kassa laskee, kuinka monen lomapäivän keskimääräistä palkkaa saamasi lomakorvaus työsuhteen päättyessä vastaa ja tältä ajalta sinulle ei makseta ansiopäivärahaa. Jaksotusaika kuluu maanantaista perjantaihin, viisi päivää viikossa.

Jaksotus koskee kokoaikaisia, yli kaksi viikkoa kestäneitä työsuhteita, jotka ovat päättyneet. Osa-aikaisesta työsuhteesta maksettuja lomakorvauksia ei jaksoteta, vaan ne sovitellaan, kun päivärahaa maksetaan.

Lomakorvauksen jaksotus ja omavastuu-aika eivät kulu yhtä aikaa. Omavastuu-aika alkaa vasta mahdollisen lomakorvauksen jaksotuksen jälkeen. Omavastuu-aika on seitsemän päivää.

Lomakorvauksesta voi olla poikkeavia säännöksiä eri alojen työehtosopimuksissa.

Lue lisää [A-kassa.fi](https://www.avoinkassa.fi)

Seuraa meitä somessa @AvoinKassa

Lomatekemistä Jyväskylässä

Heinäkuussa kartingia Jyväskylän Osasto 008:n jäsenperheille – ja jäseniksi aikoville.

AKT:N JYVÄSKYLÄN osasto 008 järjestää koko perheen kartingitapahtuman lauantaina 5. heinäkuuta. Kilpaa ajetaan klo 12–16 Vaajakosken Karting Centerissä Konttisentie 8:ssä. Tapahtuma on jäsenille ja liittyville jäsenille ilmainen.

Pienessä kartingautossa ajajan minimipituus on 125 cm ja ikäraja kuusi vuotta. Isossa kartingautossa kuljettajan minimipituus on 135 cm. Pienimmille ihmeteltävänä paikalla on paloauto. Makkara- ja mehtarjoilun hoitavat Vaajakosken VPK:n naiset. ●

Getty Images

AKT:n 120-vuotis-synttärät

AKT:N JÄSEN! Olet saanut jäsenkirjeessä (9.6.) kutsun 120-vuotissynttäreille. Juhlimme yhdessä 120-vuotista Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliittoa Helsingissä lauantaina 11.10.2025 klo 14–19, Epicenter, Mikonkatu 9.

Varaa paikkasi synttäreille pikaisesti, sillä paikkoja on rajoitusti. Paikat täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

Ilmoittautuminen sulkeutuu 22.9. Ilmoittautuminen ja lisätietoja <https://www.akt.fi/tapahtumat/akt-120-vuotta/> ●

On OK kuulua liittoon.

ps.
Työnantajatkin kuuluvat.

Neuvottelut sekä ajan-kohtaiset uutiskirjeet menevät sinulta ohi, **kun meillä ei ole sähköposti-osoitettasi**

Ilmoita se niin pysyt jatkossakin mukana siinä, mitä tapahtuu

jasenrekisteri@akt.fi

Työväen Musiikki-tapahtumassa puhutaan asiaa!

FESTARIOHJELMAN rinnalla Työväen Musiikkitapahtumassa jälleen myös asiallista työelämä-asiaa. Tule kuulolle Sananvapauden lavan ääreen lauantaina 26.7. klo 12.15–14.45 välisenä aikana.

Keskusteluissa kansanedustajien kanssa ammattiliitot: AKT, Pro, Teollisuusliitto ja Insinööri-liitto.

AKT:n edustaja keskustelussa tänä vuonna pääluottamusmies **Jape Lovén** Vuosaaren satamasta.

Seuraa tarkempia ohjelmätietoja Musareiden ohjelmasta sekä AKT:n somekanavilta.

Nähdään Musareilla!

Toivottaa AKT-lehden toimitus

MTV3

Onnea voittajalle ja kiitos kaikille osallistujille!

Ristikon
PALKINTONA
reppu!

[illegible][illegible]

PUHELINNUMERO:

ROISKELÄPPÄ

Ruotsalauskaverukset pohtivat, mihin valo menee kun se sammuu. He sammuttivat kämpästä valot ja lähtivät etsimään, mistä se voisi löytyä. Sitten Mats hikkaisi.

– Se on täällä jääkaapissa!

.....

Mitä tapahtuu, kun yhdistää Turun ja Rauman?

–Tulee trauma.

.....

Tyttö sanoi äidilleen:

– Voitko tehdä tämän laskutehtävän puolestani?

– Ei se olisi oikein, tytön äiti sanoi.

– Ei se haittaa. Yrittäisit edes, tyttö vastasi.

Olipa kerran mies. Mies meni ravintolaan. Ravintolassa tarjoilija tuli hänen luo ja kysyi:

– Haluaisitko juotavaa?

Mies vastasi:

– Mitkä ovat vaihtoehdot?

Tarjoilija vastasi:

– Joo tai ei.

.....

Montako Real Madridin pelaajaa tarvitaan asentamaan lamppu?

– Ei yhtään, sillä Marco Asensio.

.....

Mitä eroa on Stockalla ja Eduskuntatalolla?

– Stockmannilla hullut päivät on vaan viikon.

Kuukauden runo

kuljettaja,

itsesi ja toisten,

kaikkien meitin.heitin,

ammattilainen,elämänpyörittäjä,

sinä,minä ja tuhannet muut, olemme

joutuneet työmarkkinoiden kelirikkoaikaan,siihen

jossa työskentelymme ei ole helppoa, siksi meidän on

pidettävä enemmän yhtä,oltava ammattiliittolaisia, koska

vain siten saamme elämämme kuorman turvallisesti perille

esa kärhä

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on n. 40 000 jäsenen ammattiliitto ja vahva edunvalvoja. Liiton jäsenet työskentelevät autoliikenne-, ahtaus-, säiliö-auto- ja öljytuote-, matkailu-, huolinta- ja liikenneopetusaloilla sekä huoltokorjaamoissa, terminaaleissa ja lentokoneiden matkustamoissa. Jäsenet kuuluvat ammattiosastoihin, jotka ovat puolestaan AKT:n jäseniä.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry

John Stenbergin rantaa 6,
00530 Helsinki

Postiosoite:
PL 313, 00531 Helsinki
akt.fi

Toimisto avoinna:
Katso akt.fi/yhteystiedot

Jäsenrekisteri:
Puhelinpäivystys 09 6131 1244

Työsuhdeneuvonta:
Puhelinpäivystys 09 6131 1222

ALUETOIMISTOT

Etelä-Suomen aluetoimisto
Viherniemenkatu 5, 00530
Helsinki
09 6131 1400
09 6131 1401
09 6131 1402

Länsi-Suomen aluetoimisto
Maarinkatu 6 b, 20100 Turku
02 450 1540
02 450 1541

Sisä-Suomen aluetoimisto

Rautatienkatu 10, 6. krs, 33100 Tampere
03 230 1510
03 230 1515

Itä-Suomen aluetoimisto

Kauppakatu 32, 3. krs, 80100 Joensuu
013 5111 410
013 5111 411

Pohjois-Suomen aluetoimisto

Isokatu 30, 4. krs, 90100 Oulu
08 870 1440
08 870 1441

KULTTUURIVINKKI

Kesäteatterista elämyksiä kesäiltaan

TEKSTI Hannele Siika-aho

KUVA Suomen Kesäteatteri

Kesäteatteri on saanut alkunsa niinä historian hetkinä, kun leirinuotioiden ympärille on kokoonnuttu kertomaan tarinoita. Jotain mystiikkaa ja tunnelmaa on myös Suomen kesäilloissa. Silloin ympäri maata kokoonnutaan puistoihin, ulkomuseoihin tai muihin kesäkäytössä oleviin luonnonkauniisiin paikkoihin katsomaan erilaisia esityksiä.

Parhaimmillaan pääsee nauttimaan valoisasta ja lämpimästä kesäillasta hyvän ohjelman parissa. On musikaaleja, näytelmiä, tuttuja kirjailijoita tai paikallisia suuruuksia. On draamaa, komediaa ja jännitystä – jokaiselle jotakin.

Esimerkiksi Valkeakoskella Vesku-musikaali kertoo **Vesa-Matti Loirin** tarinan ja Turun Kansan-

puistossa pääset tutustumaan **Irwin Goodmaniin**. Helsingissä Kivinkolan kesäteatterissa klassikko Katariina ja Munkkiniemen kreivi saa ensiesityksensä teatterissa. Iisalmen Koljonvirrassa nauretaan maalauskomedian Turvetta ja timantteja -näytelmässä ja Jalasjärven Fälyteatteri Yhteenen hyvän tähden tarjoaa eteläpohjanmaalaista komediaa.

Kesäteatterinäytöksiä löytyy ympäri Suomea isoista kaupungeista pieniin kyliin. Paikallisia mainoksia seuraamalla löytää parhaiten oman, mutta näytöksiä on koottu myös Kesäteatteri-sivustolle osoitteeseen kesateatterit.fi.

Suomen kesä on tunnetusti lyhyt, nautitaan kesäilloista myös teatterin mukana. ●

EL

Posti

Valkeakoski

musarit.fi

RIIHI
saatioUUSI
TYÖVÄEN-
LAULUSanoitus- ja sävellyskilpailu
- teemana rauha

AKT

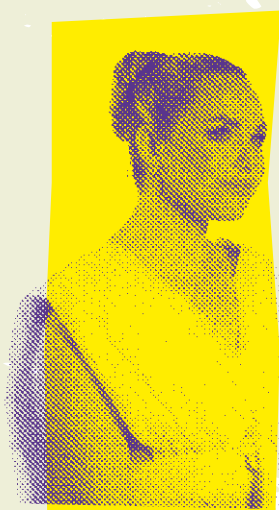
ELÄKELÄISET
-50%TAPAHTUMA-
RANNEKE

99 €

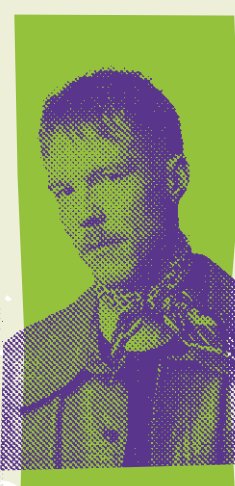
tiketti

Työväen
MUSIIKKI-
TAPAHTUMA

VALKEAKOSKI • 24.-27.7.2025 • MUSARIT.FI

HYÖDYNÄ
AKT-JÄSENALENNUS:
-75%

ILTA

OLAVI
UUSIVIRTAROBIN
PACKALENKAKE
RANDELINSAMAE
KOSKINENISMO
ALANKO

VESTA

NYRKKITAPPELU • LILI & LUNA • ILJA TEPPU • AINO & HAJONNEET • VIITASIN PIIA • ROAMIN' STREET BAND
 KSR 70-V. JUHLAKONSERTISSA DALLAPÉ-ORKESTERI 100V. SOLISTEINAAN JUHA HOSTIKKA JA MARIA LUND
 LAULU OTTAA KANTAA -KLUBI • ILMAKITARANSOITON SM-KISAT • YHTEISLAULUJA • LAVATANSSEJA
 YHTEISKUNNALLISIA KESKUSTELUTILAISUUKSIA • LASTENMUSIIKKIA • SIRKUSTAIDETTA

Kansan
SivistysrahastoKULUTTAJA-
OSUUSTOIMINNAN SÄÄTIÖ

CREATIVE DAY

*ALLE 7-VUOTIAAT LAPSET JA YLI 80-VUOTIAAT ILMAISEKSI.

KATSO LISÄTIEDOT, SEKÄ LIITTO- JA OSASTOALENNUKSET: MUSARIT.FI

TYOVAENMUSIIKKITAPAHTUMA

TAPAHTUMATOIMISTO: TEHTAANKATU 5 A 1 | PUH. 040 525 7177